Poštnina plačana v gotovini.

Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1·—, lanskoletne 2·—; mesečna naročnina Din 20·—, za tujino 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 243 | Ljubljana, torek, dne 20. oktobra 1931 | Leto II.

P. D. Gilbert

P. D. Gilbert je zastopnik Zedinjenih držav na konferenci v Ženevi, kjer obravnavajo kitajsko-japonski spor.

Lavalov demanti z morja

Pariz, 19. oktobra. AA. »Ile de France« plove normalno. Morje je mirno. Laval ima stalno sestanke z eksperti. Danes je sprejel podpredsednika federalne rezervne banke, s katerim je imel dolg razgovor.

Pariz, 9. oktobra. AA. Na potu v Združene države je predsednik vlade Laval glede na razne izjave, ki jih prinašajo listi, izjavil to-le:

O svojih razgovorih s predsednikom Združenih držav Hoovrom nisem dal in ne bom dal nobene izjave. Zato so docela brez vsake podlage one izjave, ki mi jih listi pripisujejo. V Washingtonu bom lahko javno povedal, kaj misli francoska vlada in kakšno je njeno stališče.

Dogodki na Španskem

Madrid, 19. oktobra. AA. Ustavotvorna skupščina je končno sprejela člen nove ustave o ločitvi države in cerkve.

Katoliški poslanci so objavili proglas vsemu narodu, v katerem pobijajo protikatoliški duh ustavotvorne skupščine.

Po poročilu listov je bivši španski kralj Alfons glede dogodkov na Španskem zelo rezerviran. Kralj obžaluje le protiverske izgrede.

Po mnenju nekih krogov bo proticerkvena politika španske vlade pospešila povratek bivšega španskega kralja na prestol.

Grandijev obisk v Berlinu

Pariz, 19. oktobra. AA. Havas poroča iz Rima, da uradno potrjujejo vest, da odpotuje Grandi 25. ali 26. t. m. v Berlin.

Dementiran atentat na turške ministre

Budimpešta, 19. oktobra. AA. Korbiro poroča: Tukajšnji list je danes priobčil neke vrste senzacijo, češ da je bil prejšnji teden na državnem posestvu Mezehedjes izvršen atentat na turške ministre.

Pristojni krogi trde, da je vest od začetka do konca izmišljena in brez osnove.

Rudniška katastrofa v Nemčiji

Berlin, 19. oktobra. AA. V rudniku pri mestu Herne na Wesfalskem je nastala danes eksplozija, ki je pokopala v rovu 80 rudarjev. Po eksploziji je nastal požar. Dozdaj so spravili iz rudnika 9 mrtvih in 27 ranjenih rudarjev. Vsi reševalni oddelki v Porurju so prihiteli v Herne, da rešijo zasute rudarje.

Preprečen atentat na vlak v Avstriji

Graz, 19. oktobra. n. Preteklo noč je bil pripravljen atentat na osebni vlak na progi med Friedbergom in Hartbergom. Pol ure pred odhodom vlaka je privozila do kritičnega kraja drezina. Samo temu se je zahvaliti, da ni bilo velikih človeških žrtev. Vodja drezine je zapazil na nekem prelazu čez cesto zapreko in je skušal ustaviti drezino. Ta pa je vozila z brzino 50 km na uro, zato je ni bilo mogoče ustaviti in zaletela se je z vso brzino v zapreko. Drezina se je prevrnila, vodjo motorja in inženirja pa je vrglo ven. Šofer je bil težko ranjen na nogah, med tem ko je ostal inženir nepoškodovan. Inženir je takoj začel preiskovati progo in je našel, da je na tem kraju vsa proga zasuta s kamenjem, tako da bi vlak, ki bi privozil, moral skočiti s tira. Poklicali so celo kolono delavcev, da je očistila progo. Na istem kraju so pred nekaj dnevi metali kamenje na vlak.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 19. oktobra. d. Na današnji sadni trg so pripeljali 14 vagonov češpelj iz Jugoslavije, 13 vagonov grozdja iz Bolgarije in 7 vagonov grozdja iz Madjarske. Tendenca je bila nespremenjena.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 19. oktobra. d. Toplinske razmere se ne bodo še bistveno spremenile; jasno vreme pa ne bo več dolgo trajalo; s severa pridejo visoki oblaki.

Nedelja zmagovite volilne borbe

Po vsej državi je narod na mnogoštevilnih in krasno obiskanih sestankih manifestiral za edinstvo naroda in napredek Jugoslavije

Beograd, 19. oktobra. Včeraj so se po vsej državi vršili številni volivni sestanki, ki so vsi bili blesteče manifestacije jugoslovanske zavesti, ki vedno bolj in bolj druži ves naš narod v eni volji in enem čustvovanju. V Beogradu, Kragujevcu, Sarajevem, v Sloveniji, Vojvodini in na Hrvatskem, povsodi so se vršili številni sestanki, povsodi je bil obisk sestankov kar najboljši. V mnogih krajih je bilo celo tako mnogo zborovalcev, da so postale celo velike dvorane pretesne in da so se morali vršiti shodi na prostem. Tako v Kragujevcu, srcu Šumadije, tako v Sarajevem, kjer je govoril minister Srskić in tako tudi v Mariji Bistrici, kjer je govoril **Neudorfer**.

V Beogradu

V Beogradu se je vršilo kar 9 volilnih sestankov, ki so bili vsi odlično obiskani. Najuglednejši meščani prestolnice so na teh sestankih govorili o zgodovinskih dogodkih po 6. januarju in vsi brez razlike so povdarjali, da mora biti jugoslovanska prestolnica primer nacijonalne edinosti.

Posebno dobro je označil razpoloženje Beograda Dragotin Milošević, ki je na konferenci v veliki dvorani gostilne »Claridge« dejal med drugim: Do danes smo vsi pripadali po eni politični stranki, ki smo jo po tradiciji podedovali od svojeh očetov in dedov in ki jih kar nismo mogli menjati. Toda danes teh strank ni več. A danes ne gre več za stranke, gre za obstoj države, za katero smo bili vedno pripravljeni žrtvovati vse. Če smo mogli žrtvovati svoje edinice, svoje življenje in svojo kri, kadar je šlo za državo, potem je žrtvovanje strank pač najmanje, kar moremo dati za dobro države. Samo 20 dni nas loči od dneva, ko moramo izvoliti svoje poslance. Da se ne bo v bodoče več dogajalo ono, kar se je vršilo v bivših parlamentih, je treba, da **gremo vsi na volišče!**

Mislim, da govorim iz srca vseh, če tu javno obsodim delo, ki se je vršilo v bivši skupščini v škodo države, narodnega edinstva in če odobrimo delo vlade od 6. januarja pa do danes. In s tem ciljem vsi na delo!

Govorili so še drugi najuglednejši meščani Beograda in vsi so poudarili, da treba iti 8. novembra složno na volišča. Ta dan je treba izpolniti najvišjo državljansko dolžnost. Ta dan se glasuje za državo in zato treba, da državljanska zavest zavlada pri vseh.

Na koncu vseh sestankov so bili soglasno izvoljeni kandidati za Beograd, Zemun in Pančevo, in sicer trgovinski minister Kosta **Kumanudi**, prosvetni minister Boža **Maksimović** in predsednik Trgovske zbornice **Stanojević**.

Shod v Sarajevu

Na volilni sestanek ministra **Srškića** je prišlo tako mnogo ljudi, da se je moral shod mesto v dvorani vršiti na prostem. Minister Srškić, živahno pozdravljen od vseh, je govoril o zgodovini nacijonalnega gibanja v Bosni ter povdarjal ozko sodelovanje, ki je vladalo vedno med muslimani in jugoslovanskimi nacijonalisti. To sodelovanje je tudi danes najsigurnejše jamstvo za uspešno delo. Za ministrom Srškićem je govoril bivši minister Hamrija Karamehmedović, ki je koncem svojega govora pozval vse, da glasujejo za narodne kandidate.

V Kragujevcu,

srcu Šumadije, je imel sijajno obiskan sestanek pravosodni minister **dr. Kojić**. V zanosnih besedah je obrazložil veliki pomen novemberskih volitev. Večkrat od odobravanja prekinjen je ob koncu svojega govora izrekel pozdrav Šumadije Hrvatom in Slovencem, ki jih je narod v Šumadiji vedno iskreno ljubil in spoštoval. Sestanek v Kragujevcu je bil veličastna manifestacija Šumadije za edinstvo jugoslovanskga naroda in napredek Jugoslavije.

Drugi shodi

Nič manj uspešni niso bili drugi sestanki, ki so se vršili v nedeljo širom vse države. Tako zlasti zbor **dr. Nikića** v apatinskem srezu, zbor kmetijskega **ministra Neudorferja** v Mariji Bistrici ter cela vrsta drugih volilnih konferenc v Bosni, Hercegovini, Vojvodini, Srbiji, Banatu in na Hrvatskem.

Tudi v **Sloveniji** sta se vršila dva **zelo** uspela volilna sestanka, ki jih je imel minister **Ivan Pucelj**, in sicer v Ribnici in na Vrhniki. Oba sestanka sta dokazala, da se Slovenija z elanom pridružuje volilnemu volilnemu gibanju, ki je zajelo vse patrijotično prebivalstvo Jugoslavije.

Briand-Kellogov pakt na preizkušnji

Posredovanje DN postavljeno na novo podlago — Kolektivna nota držav podpisnic Kellogovega pakta Japonski in Kitajski — Nezmanjšano nasprotovanje japonske vlade proti udeležbi Amerike

Ženeva, 19. oktobra. AA. Svet DN je imel včeraj dve seji, na katerih je razpravljal o kitajsko - japonskem sporu. Razpravljal je o podlagi za pogajanja med Japonsko in Kitajsko. **Vse v Svetu zastopane vlade so poslale v Tokio in Nanking identično noto, ki opozarja japonsko in kitajsko vlado na Briand-Kellogov pakt in to posebno na njegovo drugo točko, ki določa, da je treba vsa sporna vprašanja rešiti mirnim potom.** Nota izraža nado, da se bosta japonska in kitajska vlada skrbno izogibali vsem dejanjem, ki bi lahko onemogočila uspeh. Listi pravijo, **da Japonska opozarja v svoji noti, poslani Svetu DN, na dejstvo, da ima Rusija v Mandžuriji mnogo večje interese nego Združene države Severne Amerike in da bi bilo treba povabiti tudi Rusijo k razpravam v mandžurskem vprašanju.**

Ženeva, 19. oktobra. AA. Na japonsko spomenico proti povabilu Združenih držav na seje Sveta Društva narodov je Briand odgovoril, da ceni sodelovanje Japonske v Društvu narodov, da pa iz oportunističnih razlogov ni mogoče opravičiti nasprotstev z določbami Kelloggovega pakta. Briand pojasnjuje nato ves dosedanji potek kitajsko - japonskega spora. Briand opozarja zlasti na to, da bi bilo sedaj brezpomembno, postavljati pravno vprašanje, ker bo za to kasneje primernejša prilika. Japonska bo morala priznati, da je Svet Društva narodov upošteval japonsko stališče, da pa je moral obenem ravnati tako, kakor odreja pakt o Društvu narodov.

Ženeva, 19. oktobra. n. Do sedaj se Svetu Društva narodov ni posrečilo, da bi premaknil japonsko - kitajski spor z mrtve točke. Japonski delegat Jošizava je izročil Svetu DN novo noto svoje vlade. V tej noti poudarja japonska vlada, da je v Mandžuriji 14.000 japonskih vojakov. Poleg tega se nahaja še 15.000 vojakov na mandžurskem ozemlju, ki jih ima Japonska na osnovi dogovora pravico stalno držati na imenovanem ozemlju. Vse japonske čete se nahajajo ob železniški črti v dolžini 1200 km. Nekateri manjši oddelki japonske vojske pa so morali zasesti nekatera mesta, ki so oddaljena več kilometrov od železniške proge, da zaščitijo tamošnje japonske prebivalce. Kitajska vojska v Mandžuriji šteje preko 200.000 mož ter pri takih okolnostih ne more biti govora o tem, da Japonska pripravlja vojaško okupacijo Mandžurije. Trditev kitajske vlade, da se ta okupacija vrši, je neupravičena. Na koncu note še poudarja **Japonska, da ne more umakniti svojih čet iz Mandžurije poprej, predno ne da kitajska vlada stvarne garancije za zaščito življenja in imetja japonskih državljanov.** Istočasno z gornjo noto je japonski zastopnik Jošizava izročil Briandu še drugo noto, v kateri japonska vlada detajlirano razlaga svoje stališče z ozirom na ameriško intervencijo pri zasedanju Sveta DN. **Japonska vlada odločno odklanja slejkoprej ameriško vmešavanje in ponavlja razloge, katere je že pred Svetom DN iznesel japonski predstavitelj proti udeležbi Amerike.**

Newyork, 19. oktobra. n. Da bi se čim uspešneje dalo izraza Kellogovemu paktu ob priliki mandžurske konference, se je osnoval v Ameriki odbor za proučevanje prisilnih gospodarskih mer, katere bi se imele uporabiti proti onim narodom, ki se bodo pregrešili proti imenovanemu paktu. Na čelu tega odbora stoji inicijator te ideje profesor Murray Butler, predsednik Columbia univerze.

Šanghaj, 19. oktobra. n. Kitajska vlada namerava uvesti splošno vojaško obveznost in tozadevni zakon je že pripravljen. **Protijaponsko gibanje se vedno bolj širi.** Tako se ima mesto Šanghaj zahvaliti edino policiji in japonskim vojakom, da v japonskem delu mesta še ni prišlo do krvavih izgredov.

Srdita volilna borba v Angliji

Razbiti shodi in druga nasilja — Važen govor finančnega ministra Snowdena

London, 19. oktobra. n. Volilna borba postaja vsak dan ostrejša. Skoro vsak dan pride v enem ali drugem mestu do preprečenja volilnih shodov, kar sta med drugimi doživela tudi MacDonald in Thomas. V Birminghamu je prišlo do prave bitke na volilnem shodu sira Oswalda Mosley-ja. Kot orožje služijo pri teh bojih največ stoli. Tako so bili Mosley in njegovi pristaši prisiljeni, da pod zaščito policije zapuste shod pred njegovim zaključkom.

Značilen pojav pri angleških volitvah so aeroplani, katerih se poslužujejo sklicatelji in zaupniki, da potujejo iz enega mesta v drugo. Sam MacDonald se redno poslužuje zračne zveze, da na ta način lahko vrši svojo propagando v srednji Angliji. Vsega skupaj stoji na razpolago za volilne svrhe 42 zrakoplovov.

Glavni dogodek zadnjih dni je bil Snowdenov volilni govor potom radija, v katerem je ponovno nastopil proti svojim bivšim kolegom-ministrom iz delavske stranke. Sedaj označuje on volilni program te stranke za boljševističnega. Brez novih mer varčevanja, ki jih je uvedla nacijonalna vlada, bi po Snowdenovem mnenju v mesecu novembru zmanjkalo denarja za podpore brezposelnim. Politično značilen je Snowdenov opomin na adreso konservativcev, v katerem pravi, da se večina, ki bo izša iz volitev, ne sme smatrati za mandat za politiko radikalnega sistema zaščitnih carin. Ako pride do tega, bo potrebno ponovno apelirati na volilce.

Reforma koledarja odgodena za nedoločen čas

Ženeva, 19. oktobra. AA. Odbor, ki mu je Društvo narodov poverilo reformo koledarja, je sklenil odgoditi razpravo o tem vprašanju na nedoločen čas. Odbor je mnenja, da ne gre vznemirjati sedanje dobe, ki tava v velikih gospodarskih in socijalnih krizah, še s sporom o kočljivem koledarskem vprašanju.

Navzlic temu pa je odbor bil mnenja, da je treba cerkvenim oblastvom priporočati, naj bi odredile dneve velikonočnih in binkoštnih praznikov in sicer tako, da bi bila Velika noč vedno v nedeljo po drugi soboti v aprilu, binkošti pa sedem tednov kasneje. Tako bi imeli velikonočne praznike vedno med 9. in 15. aprilom.

Poljski glasovi o volitvah v Jugoslaviji

Nova jugoslovanska ustava in volilni zakon popolnoma odgovarjata namenu krepitve narodnega edinstva

Varšava, 19. oktobra. AA. Varšavski dnevnik »Kurjer Polski« priobčuje članek o jugoslovanskih volitvah. List ugotavlja, **da novi volilni zakon popolnoma odgovarja namenu, da okrepi jugoslovansko narodno edinstvo. Prejšnje plemenske in regionalne organizacije so ustvarjale umetne separatizme, ki so škodili celoti.** Podobno je bilo z verskimi organizacijami. V Jugoslaviji žive pravoslavni, katoličani in muslimani. Verske organizacije so netile verske strasti in zato so morale prestati. **Če bi jugoslovanska ustava ne poudarjala nacijonalnega jedinstva, bi se sigurno povrnilo stanje, ki je izzvalo strele v starem jugoslovanskem parlamentu.** To stanje je bilo značilno za regionalne, plemenske in verske borbe.

Dnevnik »Kurjer Cervoni« prinaša članek »Ena država en narod!«. Člankar ugotavlja, da izključuje novi volilni zakon v Jugoslaviji plemenske, verske in regionalne stranke, ker so tvorile osnovo za razne separatizme. Te stranke so bile razdiralen činitelj v državi. »Nesreča prejšnjega parlamenta je bila v tem, da je imel mnogo strank z edino nalogo, da zadoste ambicijam svojih voditeljev. Tak parlament je moral postati negacija konstruktivnega dela in zato je prenehal delovati, še preden je spravil državo v kritični položaj. Novi parlament bo slonel na povsem drugih osnovah in bo onemogočil plemenske, regionalne in verske boje.

Krvava nasilja nemških fašistov

Kazenske ekspedicije proti delavskim okrajem v Branschweigu — Dve osebi mrtvi, 160 ranjenih

Berlin, 19. oktobra. AA. Po poročilu iz Braunschweiga so tamkaj Hitlerjevci priredili velike demonstracije. **Med krvavimi neredi je bilo ranjenih 160 oseb. 61 oseb je moralo v bolnice.** List »Die Welt am Montag« poroča, da so Hitlerjevci priredili kazenske ekspedicije v delavske četrti in obkolili več ulic. Razbijali so okna in streljali v delavska stanovanja. Voditelji socijalistične stranke so o teh dogodkih brzojavno obvestili vojnega ministra Groenerja.

Berlin, 19. oktobra. AA. Po poročilu nacijonalističnega lista »Der Montag« se je včeraj v Braunschweigu sestalo nad 100.000 Hitlerjevcev. Hitler je pregledal avtomobilske sekcije, ki štejejo nad 5000 voz. Pri tej priliki je vodja nemških nacijonalnih socijalistov izročil novim udarniškim oddelkom zastave. Med proslavo je letelo nad mestom 6 hitlerjevskih letal. Proslave sta se udeležila tudi sin bivšega nemškega cesarja princ Viljem in koburški vojvoda.

Braunschweig, 19. oktobra. d. Med včerajšnjo hackenkreuzlersko parado in pri nemirih, ki so nastali ponoči, sta bila dva delavca ubita.

Nagla sodba napadalcema na budimpeštan. banko

Ondi obsojen na smrt in takoj obešen, Banya vsled mladoletnosti na 15 let ječe

Budimpešta, 19. oktobra (d). Danes dopoldne se je sestal petčlanski senat prekega soda pod predsedstvom predsednika budimpeštanskega kazenskega sodišča Törekyja. Sodil je napadalca na banko, ki sta prošli četrtek s streljanjem napadla banko na Trgu svobode v Budimpešti in odnesla 70.000 pengö. Obtožena napadalca 23-letnega brezposelnega pekovskega pomočnika Aleksandra Ondi-ja in 19-letnega pekovskega pomočnika Jožefa Bonya-ja, ki je po napadu ušel, a so ga v petek že prijeli, so privedli uklenjena v sodno dvorano. Proces proti njima je v devetih letih prvi proces po prekem sodu v Budimpešti. Preki sod je bil proglašen zaradi velikega vloma v trgovino orožja, ki je bil izvršen pred nedavnim časom. Za ta vlom so mislili, da so ga izvršili komunisti, sedaj pa so dognali, da sta ga izvršila obtožena Ondi in Bonya. Oba obtoženca sta priznala svoja dejanja, zatrjevala pa sta, da pri napadu na banko nista streljala zato, da bi koga ubila, temveč samo, da bi preplašila preganjalce.

Ves proces se je zelo naglo izvedel. Vršil se je pa v vsem ustmeno. Niti obtožnica ni bila spisana, temveč je državni tožitelj ustno prednašal obtožbo in obdolževal mladeniča zločinov ropa, poskušenega umora in oboroženega odpora proti državni oblasti. Vsi ti zločini spadajo pod preki sod. — Do pol štirih so zaslišavali priče, ob 4. pa je bila že proglašena razsodba.

Ondi je bil obsojen na smrt na vislicah, Bonya pa, ki je še mladoleten, na 15 let ječe. Ondi je prosil za pomiloščenje. Sodni senat se je takoj konstituiral kot pomilostitveni senat in po kratkem posvetovanju sklenil, da se milostna prošnja ne odpošlje dalje. Ob 6·25 zvečer je bila izvršena smrtna obsodba. Ko je bila proglašena obsodba, je bil navzoč tudi Ondijev oče, vpokojeni policijski stražnik iz Debreczina. Ko je sljšal, da mu je sin obsojen na smrt, se je onesvestil.

Obsodba je izzvala v Budimpešti največjo senzacijo, ker je to na Madjarskem prvi slučaj, da je bil justificiran tako mlad človek.

Nagradno streljanje Oblastne strelske družine

Ljubljana, 19. oktobra.

V nedeljo popoldne se je vršilo streljanje Oblastne strelske družine pod vodstvom društvenega podpredsednika Milana Sterlekarja. Streljanje je ves čas spremljala vojaška godba. Zvečer se je vršila v hotelu Štrukelj razdelitev nagrad.

Rezultat tekem je bil naslednji:

Na zmagovalni tarči je dobil g. Fran Hrovatin I. nagrado: krasno lovsko puško, dar spedicijske tvrdke Grom, II. nagrado Fran Heinrihar barometer, dar Strelske družine; III. nagrado polkovnik Novaković srebrno dozo, ki jo je daroval član družine g. Gerbec; IV. nagrado g. Ciril Jelenc iz Kranja statueto »Medvedje«, dar firme Agnola; V. nagrado g. Joco Kostanjevec miniaturen sodček poln najboljšega vina iz kleti hotela »Štrukelj«.

Za streljanje na tarči »Blegoš« je dobil I. nagrado g. polkovnik Novaković: dragoceno lovsko puško, ki jo je daroval generalni direktor TPD g. inž. Skubec; II. nagrado g. Dušan Gorazd, srebrno uro tvrdke Suttner; III. nagrado g. Franc Hainrihar, pištolo Strelske družine; IV. nagrado g. Heinrihar Mirko, elegantno srebrno dozo tvrdke Eberle; V. nagrado g. Rudolf Deržaj, čajni samovar tvrdke Schneider in Verovšek; VI. nagrado g. Vinko Heinrihar, veliko linolejsko preprogo tvrdke A. in E. Skaberne; VII. nagrado g. Kostanjevec Joco, elegantno listnico, dar člana g. Vahtarja; VIII. nagrado g. Peruzzi Emil, namizni pribor tvrdke Schneider in Verovšek; IX. nagrado Hrovatin Franjo, Gillet-aparat tvrdke Besednik in drug; X. nagrado gosp. Franjo Cvetko, termos tvrdke Bogdan Žilič.

Na tarči »Grintovec« so si priborili: I. nagrado g. Franc Heinrihar, najpreciznejšo malokalibersko puško, dar diviz. gen. Bogoljuba Ilića; II. nagrado g. Mirko Heinrihar, srebrno uro Streljačke družine; III. nagrado g. Rudolf Deržaj, srebrno dozo Streljačke družine; IV. nagrado g. Anton Pirc, foto-aparat tvrdke Jurman; V. nagrado g. Joco Konstanjevec, Gillet-aparat; VI. nagrado g. Vinko Heinrihar, servis za liker; VIII. nagrado g. Franjo Cvetko, eleganten tintnik tvrdke M. Tičar; VIII. nagrado g. polkovnik Novaković, šatuljo za cigarete, dar tvrdke I. Samec; IX. nagrado g. Vili Franchetti, Elida parfum tvrdke Demšar; X. nagrado g. Šolar Herman, termos firme Bogdan Žilić; XI. nagrado podpredsednik g. Matko Jevak, dragocen lovski nož, ki ga je daroval diviz. gen. g. Bogoljub Ilić.

Za najboljše pogodke na tarči »Triglav« je dobil I. nagrado g. polkovnik Ljuba Novaković, prvovrstno pištolo, ki jo je daroval ban g. dr. Drago Marušič; II. nagrado g. Franc Heinrihar, srebrn kronometer Streljačke družine; III. nagrado srebrno cigaretno dozo Streljačke družine g. Jelenc Ciril iz Kranja; IV. nagrado g. Galič Stane, servis za liker, ki ga je daroval član g. Gerbec; V. nagrado, bronasto statueto »Fazani«, dar tvrdke Kaiser g. Fran Rozman iz Kranja. Za največ krogov na tarči Ljubljana I. je sprejel dragocen pozlačen srebrn pokal, ki ga je darovalo Društvo ostrostrelcev, g. polk. Novaković; za II. nagrado je dobil elegantno moderno namizno svetiljko, dar Elektro industrije, g. Joco Kostanjevec; za III. nagrado g. Franc Hainrihar barometer drogerije Gregorič; za IV. nagrado g. Dušan Gorazd, antičen lesteneč mestne elektrarne; za V. nagrado g. Minko Hainrihar lovski nož tvrdke Kaiser.

Za najboljše streljanje na tarčo »Srnjak« je dobil I. nagrado g. Franc Heinrihar, bronast kipec »Lovca«, ki ga je darovala firma A. Krisper; II. nagrado g. Mirko Heinrihar, bronasto statueto »Jelen«; III. nagrado g. Heinrihar Vinko, kadilni pribor firme Breznik in Fritsch; IV. nagrado g. Peruzzi Emil, lovski nož g. div. gen. Bogoljuba Ilića; V. nagrado pa g. Franc Rozman, termos tvrdke Bogdan Žilič.

Za prvaka v stoječem in klečečem stavu je bil proglašen g. Fran **Hrovatin**, za prvaka v ležečem stavu pa polkovnik g. Ljubo **Novaković**.

Nov incident med Vatikanom in fašizmom

Rim, 19. oktobra. n. Poslednje dni je bilo z vatikansko pošto poslano več okrožnic na poedine odbore katoliške akcije in na nekatere pristaše te organizacije. V teh cirkularjih pozivlje katoliška akcija naslovljence, naj tudi nadalje gojijo protifašistično delovanje. Fašisti so zaplenili nekaj teh okrožnic in vložili pri Vatikanu protest. Vatikanski organ »Osservatore Romano« objavlja pojasnilo, v katerem pravi, da ti cirkularji niso bili redigirani od vodstva katoliške akcije, temveč da jih je moral nekdo tajno podtakniti. Vodstvo katoliške akcije nima s to zadevo nikake skupnosti.

Razno iz Italije

Rim, 19. oktobra. AA. Včeraj je bil zaključen mednarodni kongres za fiziko. Zaključni govor je imel ravnatelj fizikalnega instituta v Lipskem profesor Dehye.

Rim, 19. oktobra. AA. Vest, ki jo je razširila radio-postaja Nauen o tem, da je slovita katedrala v Amalfiju v plamenih, je brez osnove.

Kako izgubljajo naši izvozniki sadja denar

Poročilo z dunajskega sadnega trga

Dunaj, 18. oktobra.

Pretekli teden so bile nekako zadnje češplje na dunajskem trgu. Cena je bila jako dobra, do 70 grošev kilo. Žal, da je bilo iz naše zemlje le malo zdravega blaga, a največ za žganjekuho, ki je šlo po 20 do 23 grošev. — Iz Bolgarije pa prihaja še veliko jako lepih češpelj, ki so prav debele. Bolgarski izvozniki letos žanjejo za češplje in posebno za grozdje.

Naše grozdje letos doslej ni lepo, skoro da ni sposobno za izvoz. Vsaj tako ne, kakor ga sem pošiljajo. Videl sem pošiljatve, ki dokazujejo strašno mero nemarnosti in naivnosti. Vidi se na pošiljatvah, da tam doli v naših vinorodnih krajih ne trgajo grozdja za izvoz tako, kakor delajo po vseh deželah drugod. Pri nas doli gredo menda s košarami v vinograd in tam potrgajo vse, kakor je Bog dal, in to natrpajo brez slehernega smisla v košare, od zdolaj lepe grozde, na vrhu drobiž, lepo in nelepo vse vprek, tudi tako, ki bi bilo najbolje za prešo doma. Naši ljudje nimajo smisla za izvoz. Le najbolje blago za izvoz, manj lepo se ohrani za vino.

Izmed mnogih žalostnih slučajev evo vsaj eden, ki dokazuje, kako se delati — ne sme:

Iz Orašca pri Arandjelovcu je v ponedeljek prijadral semkaj srbski seljak v opankah, a zvečer je bil po Schenkerju tu vagon, naslovljen na malo znano firmo. V vagonu 4000 kg belega in črnega grozdja. Belo je bilo morda dobro samo za vino, ne pa za izvoz. — Tužni naš Srbin je menil, da bo lepo videl Dunaj na tuje troške, da tu prejme dosti denarja, zato je prišel semkaj sploh brez denarja. — Blago je pa tako, da ga sploh prodati niso mogli. Razmetali so ga po 35 do 25 grošev, tako da niso prejeli niti za troške. Ubogi Srbin je odšel domov na intervencijo poslanstva... in sicer najprej do Maribora. Kaj so tam naredili ž njim, mi ni znano.

Takih tičev je bilo tu že več, ali da bi morali izvoznika vračati domov na »povzetje«, tega še nismo doživeli. In taki ljudje silno škodujejo našemu izvozu. Ta teden so cene našemu grozdju prav izdatno pokvarili. — Včeraj, v soboto, je bila cena že sprejemljiva, nekako 60 do 70 grošev, kar daje nad dva dinarja za kilo netto. Sploh pričakujemo zdaj, ko češplje ponehavajo, za grodje dobre cene, tako da se bo morda vsaj to obneslo.

Za jabolka se položaj boljša. Čujem pa, da je šlo iz Slovenije veliko jabolk v druge države. — Prav, le kolikor mogoče drugam, na Dunaj malo ali nič! Potem bodo boljše cene tudi za tisto malo, kar pride na Dunaj. A. G.

Sport

Jesensko prvenstvo podsavezne lige je zaključeno

V nedeljo sta se vršili zadnji tekmi v podsavezni ligi. Važnejši karakter je imela le ljubljanska tekma — šlo je za drugo mesto v tabeli Primorje je odneslo zasluženo zmago nad Svobodo in je tako potisnilo Maribor na tretje mesto. V Mariboru so premagali Železničarji Atletike in si utrdili četrto mesto.

Tabela kaže naslednjo sliko:

Ilirija	5	4	0	1	12:9	8
Primorje	5	3	1	1	11:5	7
Maribor	5	3	1	1	17:10	7
Železničar	5	2	1	2	10:9	5
Svoboda	5	0	2	3	7:13	2
Atletiki	5	0	1	4	8:19	1

Primorje : Svoboda 2 : 1 (2 : 1)

Svoboda je bila Primorju jako trd oreh. Rezultat je bil dosežen že v prvi polovici in odgovarja poteku igre. Na obeh straneh je bilo zastreljanih več sigurnih šans. Hassl je zabil avtogol. Sodnik g. Achs.

Železničar : Atletik 5 : 3 (1 : 1)

Domači so se predstavili z znatno slabejšo igro kot nedeljo preje proti Mariboru in so zmagali le z naporom vseh sil. Atletiki so dali dobro defenzivno igro. Sodnik g. Dolinar.

Državno prvenstvo

V državnem prvenstvu je bilo odigrano v nedeljo 5. kolo in je z njim prva polovica tekmovanja končana. BSK si je z zmago nad Gradjanskim utrdil vodstvo v tabeli in ima največ izgledov, da doseže častni naslov državnega prvaka. Hajduk je sigurno premagal Concordio. Mačva je na domačem terenu doživela poraz po Sašku.

Stanje državnega prvenstva:

BSK	5	5	0	0	15:2	10
Gradjanski	5	3	1	1	6:4	7
Hajduk	5	2	2	1	8:7	6
Concordia	5	2	0	3	12:10	4
Sašk	5	1	0	4	6:15	2
Mačva	5	0	1	4	5:14	1

BSK : Gradjanski 2 : 1 (2 : 0)

Zmaga Beogradčanov je bila zaslužena. Nudili so boljšo skupno igro kot domačini. V prvi polovici je bila igra prav lepa, je pa po odmoru prešla meje dovoljenega in je moral sodnik izključiti tri igrače: Marjanovića in Radovanovića od BSK in Kokotovića od Gradjanskega. Sodil je g. Fabris, ki je vskočil namesto dunajskega sodnika, ki ni prišel v Zagreb.

Hajduk : Concordia 3 : 0 (2 : 0)

Tipično prvenstvena tekma, v kateri je domači Hajduk zmagal zasluženo. Sodnik g. Klug iz Budimpešte.

Sašk : Mačva 4 : 2 (3 : 0)

Ves čas tekme je deževalo in je bilo igrišče skoro poplavljeno. Saškov napad je bil bolj energičen pred golom. Sodnik g. Popović.

Ljubljanski I. razred

Prvenstvo ljubljanskega I. razreda je prav zanimivo. Neprestano so na sporedu presenečenja in vodstvo se stalno menja. V nedeljo so se vršile tri tekme. Slovan je porazil Jadrana s 1 : 0 (0 : 0), Ilirija B Grafiko s 6 : 0 (3 : 0) ter Primorje B Svobodo B s 2 : 0 (1 : 0).

Tabela izgleda naslednje:

Slovan	4	3	0	1	13:7	6
Primorje B	4	3	0	1	11:8	6
Grafika	4	2	0	2	10:9	4
Ilirija B	4	2	0	2	15:15	4
Hermes	2	1	1	0	4:1	3
Jadran	4	0	1	3	1:9	1
Svoboda B	2	0	0	2	0:5	0

Ostale tekme

Ljubljana II. razred: Korotan : Svoboda Vič 6 : 1, Sparta : Disk 3 : 2.

Trbovlje: Hermes : Amater 4 : 0 (2 : 0).

Beograd: Ujpest : Jugoslavija 3 : 1 (2 : 0).

Dunaj: Wacker : WAE 1 : 1 (0 : 0), Vienna 4 : 1 (1 : 0), Rapid : Hakoah 3 : 1 (2 : 1), Austria : Slovan 1 : 1 (0 : 1), Nicholson : FAE 5 : 0 (1 : 0).

Budimpešta: FTC : Nemzeti 7 : 0, Hungaria : Vasis 4 : 2, Kispest : 3. okraj 3 : 1.

Prvenstvo dravske banovine v petoboju

Na igrišču Ilirije se je v nedeljo vršilo banovinsko prvenstvo v petoboju. Rezultati so bili za naše razmere prav dobri in je postal prvak banovine **Neli Zupančič** (Ilirija) s 2915.645 točkami. Sledili so Stepišnik M. (Ilirija) 2716.25, Putinja (Primorje 2326.185 in Banko (Ilirija) 2152.905. Zmagovalec je dosegel v kopju in na 200 m najboljši rezultat, v disku in na 1500 m je bil drugi, v skoku v daljavo tretji. Stepišnik je zmagal v skoku v daljavo s 6'40 m in v disku s 36'16 m. Zupančič je dosegel naslednje rezultate: skok v dalj 5'86 m, kopje 44'71 m, 200 m 24'2, disk 34'25 m, 1500 m 5:22'6.

Borzna poročila

dne 19. oktobra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 19. oktobra. Amsterdam 2273·78 do 2280·62, Bruselj 786·49—788·85, Curih 1098·45 do 1101·75, London 213·51—221·01, Newyork 5591·01—5608·01, Pariz 220·65—221·31, Praga 165·86—166·36, Trst 287·42—293·42.

Zagreb, 19. oktobra. Amsterdam 2273·78 do 2280·62, Bruselj 786·49—788·85, London 213·51 do 214·33, Milan 287·42—288·32, Newyork kabel 5602·01—5619·01, Newyork ček 5591·01—5608·01, Pariz 220·65—221·31, Praga 165·86—166·36 Zürich 1908·45—1101·75.

Beograd, 19. oktobra. Amsterdam 2273·78 do 2280·62, Berlin 1321·50—1348·50, Dunaj 756·64 do 780·64, Bruselj 786·49—788·85, Curih 1098·45 do 1101·75, London 213·51—221·01, Milan 287·42 do 293·42, Newyork 5561·01—5608·01, Pariz 220·65 do 221·65, Praga 165·86—166·36.

Dunaj, 19. oktobra (d). V današnjem privatnem prometu je bilo razpoloženje nekoliko boljše. Prioritete Dunav—Sava—Jadran so taksirali s 95, Trbovlje pa s 25·50. — Na deviznem trgu je bil položaj nespremenjen.

Curih, 19. okt. Beograd 9·05, Pariz 20·0875, London 19·75, Newyork 509·87, Bruselj 71·60, Milan 26·40, Madrid 46, Amsterdam 206·90, Berlin 118·50, Stockholm 118·80, Oslo 112·20, Kopenhagen 112·20, Sofija 3·70, Praga 15·09, Varšava 57·20, Budimpešta 90·025.

Vrednostni papirji

Zagreb, 19. oktobra. Drž. papirji: 7% inv. pos. 64—65 (65), vojna škoda ar. 274 do 285, kasa 274—280, okt. 272 d., dec. 290 bl., 4% agr. obv. 30—34 (35), 7% Bler ar. 54—56, kasa 54—57 (55), 8% Bler ar. 60—61·50, kasa 60 do 62 (61), 7% pos. hipot. —·—, 6% begl. 44 do 45. — Banke: Kredit 121—126, Jugo 67 do 68 (67), Hrvatska 50 d., Praštediona 957·50 do 965 (957·50), Union 100 bl., Obrtna 36 d., Srpska 186—187, Zemaljska 110 d., Ljublj. kred. 115—118 (115), Medjunarodna 68 d. — Industrija: Slaveks 20 bl., Danica 75 bl., Pivo Sarajevo 170 bl., Šečerana Osijek 170 bl., Trboveljska 210—215, Slavonija 200 bl., Vevče 115 do 120 (115), Drava 185—190 (185), Ragusea 240 d., Jadranska plov. 400 bl., Oceanija 190 blago.

Žitna tržišča

Novi Sad, 19. oktobra. Pšenica: srem. 78 kg 2% 225 zaklj. — Fižol: srem. beli 2% 195 do 200. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca: neizpremenjena. Promet: skupno 34 vagonov.

Budimpešta, 19. oktobra. Tendenca: slabša. Promet: sreden. Pšenica: dec. 10·16 do 10·33 (10·14—10·16), marc 11·26—11·50 (11·24—11·26). — Rž: marc 11·40—11·52 (11·36—11·38). — Koruza: maj 13·20—13·35 (13·20—13·22).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca še vedno slaba, brez prometa.

Izidi upravnih volitev v Franciji

Pariz, 19. oktobra. AA. Po podatkih, ki jih je objavila agencija Havas, je bilo pri včerajšnjih volitvah v okrožne skupščine izvoljenih 1010 kandidatov. 53 pripada konservativni stranki, 146 republikanski uniji, 122 republikanski levici, 55 radikalom, 368 radikalnim socijalistom, 21 republikanskim socijalistom, 90 ujedinjenim socijalistom, 12 komunistom. Za 153 sedežev bodo ožje volitve. Med izvoljenci je 81 senatorjev, 136 članov parlamenta, 6 senatorjev in 19 poslancev bo moralo v ožje volitve.

Po teh podatkih sodeč ni bilo nobenih važnejših izprememb v razmerju med posameznimi političnimi strankami.

Listi so zadovoljni s tem izidom in ugotavljajo, da so avtonomisti nazadovali.

»Le Matin« pravi med drugim, da je javno mnenje precej razburjeno zaradi zunanjih dogodkov. Zato francoski volilci niso smatrali sedanji čas za primeren za eksperimente

Pred elektrifikacijo Dolenjske

Važno posvetovanje o elektrifikaciji Dolenjske v Trebnjem

Trebnje, 18. oktobra.

Na povabilo županstva Trebnje se je pretekli petek vršilo v Trebnjem posvetovanje glede izvedbe elektrifikacije Dolenjske. Sestanka so se udeležili vsi tukajšnji pridobitni krogi, zastopniki občin, zastopnik družbe »Novobor« in pa referent za elektrifikacijo Dravske banovine g. ing. **Rueh.** Ta je navzočim obširno pojasnil, kaj naj prizadete občine ukrenejo za čimprejšnje uresničenje tega načrta. Osnoval se je takoj pripravljalni odbor, ki je že sklical na dan 4. novembra t. l. v Trebnje širšo konferenco vseh Dolenjskih občin. Sestanek tega posvetovanja ima namen, da se določi predvsem konzum električnega toka posameznih občin, da se končno izgotovi proračun in izvoli izvršilni odbor, ki bo stopil v stik z bansko upravo in s Kranjskimi deželnimi elektrarnami. Vsa županstva, ki so te dni prejela vabilo, naj nemudoma pristopijo k delu. Prišel je čas, da se tudi v tem pogledu v večini zanemarjena Dolenjska dvigne in da sledi drugim bolj naprednim pokrajinam. Zato vsi Dolenjci na delo za čimprejšnje uresničenje tega za nas tako važnega vprašanja, kakor je baš elektrifikacija.

Obnovitev tvornice za dušik v Rušah

Ogromna skladišča tvornice za dušik v Rušah, ki so v avgustu pogorela, se naglo obnavljajo in bodo do zime v splošnem dovršena. Da se v bodoče prepreči slična katastrofa, grade nove objekte iz železobetona. Pri obnavljanju so zaposleni skoro vsi delavci tovarne, le manjši del jih je v tovarni, ki obratuje samo v zmanjšanem obsegu. Pričakuje pa se, da bo z novim letom pričela že normalno obratovati.

Strelska tekma v Guštanju

Guštanj, 19. oktobra.

Ob krasnem vremenu in zelo lepi udeležbi se je vršilo v nedeljo t. m. prvo nagradno tekmovanje šele v letošnjem letu ustanovljene agilne strelske družine v Guštanju. Tekmovanja se je udeležilo tudi nekaj članov oblastne strelske družine iz Maribora ter sreski načelnik v Prevaljah g. dr. **Hacin.** Uspehi, ki so jih dosegli tekmovalci, so bili zelo lepi in razveseljivi. Prvo nagrado je odnesel profesor **Pero Cestnik** iz Maribora, drugo nagrado je dobil **Joško Mežnar,** mlad delavec iz Guštanja, tretjo Valentin Bersožnik, kmetovalec iz Kotelj. Za četrto in peto nagrado sta se kosala puškar Hinič iz Maribora in Legnar iz Guštanja. Zelo lepe, naravnost presenetljive uspehe so dosegli naraščajniki iz leže. Gradišnik Miha je dosegel od 50 mogočih 46 točk, Miha Konečnik 45, Avguštin Dretnik 40. Zvezna strelska družina v Guštanju se je izkazala kot ena najboljših podeželskih strelskih družin. Ob priliki razdelitve nagrad so se v lepih besedah spominjali doseženih uspehov in vzpodbujali mlade in stare strelce k nadaljnemu delu na tem polju g. Slavko Reja iz Maribora in g. Janko Gačnik, šolski upravitelj iz Guštanja, ki se je Mariborčanom v toplih besedah zahvalil za materijalno in moralno podporo, ki so jo v obilni in pomembni meri nudili guštanjskim strelcem. Guštanjski strelski družini želimo še nadaljnjih uspehov.

Gozdni požar pri Kočevju

Posrečilo se je, ga omejiti.

Kočevje, 18. oktobra.

V petek 16. t. m. zvečer je bil iz neznanih vzrokov izbruhnil blizu Štalcerjev nevaren gozdni požar. Ogenj se je naglo razširil približno 300 m v dolžino in 200 m v širino ter bi bil lahko postal usoden. K sreči pa sta ga opazila ob pol dveh ponoči tam mudeča se gospoda dr. A. Tavčar in tajnik Bižel, ki sta takoj stekla v vas, da zbudita kmete. Na to sta ž njimi odšla na kraj požara in začeli so gasiti. Z velikim trudom se je posrečilo gasilcem, da so požar proti jutru omejili.

Naše trgovine so prazne, ker kupujemo tuje blago

Proti nepotrebnemu uvozu — Zagrebški gospodarstveniki za zaščito domačega blaga

»Vreme« poroča iz Zagreba o velikem sestanku zagrebških obrtnikov, katerega so se udeležili tudi številni zastopniki zagrebških trgovcev in industrijcev. Zborovanje se je vršilo v veliki dvorani zagrebške borze. Otvoril ga je predsednik Zveze obrtnikov Milan **Ramuščak,** ki je govoril o težki krizi gospodarskega življenja, ki je zajela ves svet. »Naše trgovine so prazne, je izvajal, ker ljudje raje kupujejo tuje blago kot domače. Ljudje dajo milijone in milijarde za tuje blago, katerega bi mi lahko sami izdelovali in ga tudi izdelujemo. V živo zadeva to ravnanje kupujočega sloja predvsem obrtnika, ki zaradi tega od svoje obrti ne more živeti in jo opuščajo ter si iščejo drugih služb. Povabili smo zastopnike vsega našega gospodarstva ter meščane, da jim prikažemo hude posledice tega, da ne cenimo svojega blaga. «

Zborovalci so s klici »Živijo kralj!« odposlali vladarju tole brzojavko: Gospodarstveniki Zagreba, zbrani na sestanku za zaščito in propagando naše narodne produkcije, pozdravljajo pred zborovanjem svojega narodnega kralja kot največjega zaščitnika našega narodnega gospodarstva.

Nato je govoril g. Milošević, ki je poudarjal, da moramo sami s svojo proizvodnjo kriti do 90% procentov svojih potreb. Uvažanje in kupovanje tujega blaga je zaradi tega v veliko škodo našim obrtnikom in prebivalstvu. Predlagal je resolucijo, v kateri je razložen položaj gospodarstva v tujini in pri nas. Nacionalni ponos in gospodarska potreba zahtevata, da odločilni činitelji preprečijo uvoz vsega nepotrebnega blaga in izdelkov, zlasti tistih, katere izdelujemo sami doma. Vse samoupravne in javne ustanove ter šole naj propagirajo kupovanje domačega blaga.

Drugi del zborovanja je bil posvečen tovarni Bat'e. Zborovalci so povdarili škodo, katero bi imeli naši obrtniki, trgovci, naša kožarska industrija in naše delavstvo, če bi Bat'a ustanovil v naši državi svojo tovarno za čevlje. Sprejeta je bila resolucija, v kateri je vse to obrazloženo posebno glede na današnjo krizo in brezposelnost.

Huda avtomobilska nesreča na Dravskem polju

Avtomobil zletel v jarek, trije potniki hudo ranjeni

Maribor, 19. oktobra.

Snoči se je pripetila na cesti med Ptujem in Mariborom v bližini vasi Sv. Miklavž na Dravskem polju avtomobilska nesreča, ki je spravila tri potnike s polomljenimi udi v bolnico. Na povratku iz Ptuja je tovorni avtomobil g. Cizlja iz Studencev, katerega je vodil šofer Vokač, zavozil iz še nepojasnjenega vzroka preveč na rob ceste in se nenadoma prevrnil v skoraj 10 m globok jarek. Na avtomobilu, ki je bil obložen z jabolki in sodi, so se vozili poleg šoferja tudi 33letni delavec Andrej Žirovnik, njegova žena in njegova dva otroka. Pri padcu v jarek si je šofer Vokač zlomil desno roko in se tudi težje poškodoval. Žirovnik si je zlomil desno roko v komolcu, njegova žena pa ključnico. Le otroka sta se ranila samo neznatno na rokah in na glavi. Tik nato, ko se je pripetila nesreča, sta privozila mimo tukajšnji veletrgovec g. Ferdo Pinter in g. Janežič, ki sta ranjencem nudila prvo pomoč ter jih prepeljala v tukajšnjo bolnico. Avtomobil, ki se je tudi znatno poškodoval, so dvignili šele danes in ga spravili v Maribor.

S krampom, ker je moral iz stanovanja

Obupen čin odpuščenega starca

Litija, 19. oktobra.

Ravnateljstvo litijske predilnice Mautner d. d. je nedavno ukazalo svojemu skladiščniku in nadzorovalcu svojih poslopij Luki Bizjaku naj poskrbi, da bodo vsa naturalna stanovanja, v katerih so bili doslej reducirani ali vpokojeni uslužbenci predilnice, v najkrajšem času izpraznjena. Tako je Bizjak ukazal tudi nekemu K. L., bivšemu uslužbencu v predilnici, naj gre iz svojega naturalnega stanovanja. Ta zahtega je starca K. L. tako razburila, da je sklenil obračunati — z Bizjakom. Počakal ga je v soboto zvečer pred Zrinškovo brivnico in ga od zadaj napadel z majhnim krampom, kakršnega uporabljajo rudarji. Bizjak je napadalca še o pravem času opazil in je odskočil, tako da ga je kramp oplazil le po roki in mu razparal rokav. Napadalca je pa prijel in ga izročil orožnikom.

Pokolj med aufbiksarji

Do smrti ga je zabodel

Ljubljana, 19. oktobra.

Včeraj popoldne je zadobil pri pretepu v Zg. Šiški 26-letni hlapec Ivan Garvas smrtne poškodbe, ki jim je podlegel že med prevozom v bolnico.

Ivan Garvas se je ob 18'50 napotil v družbi tovarišev Leopolda Podobnika, Alojzija Finka, Antona Zupančiča in Stanka Mohorčiča iz Weisove gostilne v Zg. Šiški proti Ljubljani. Ko je družba, ki je bila precej vinjena, prišla do mitnice, je opazila pri mitnici na pragu sedeče tri delavce, ki so jedli kruh s slanino in pili mošt. Eden izmed Garvasove družbe je tedaj zakričal: »Auf biks, barake!« Ker so kljub izzivanju ostali mirni, je to Garvasovo družbo še bolj razkačilo. Zahtevali so na vsak način pijačo in tako je nastal krvav pretep. Ivan Garvas je dobil sunek z nožem v vrat in se je takoj zgrudil nezavesten. Ranjen je bil tudi Leopold Podobnik, hlapec pri prevozniku Rajku Turku. Videč kri, so se vsi pretepači razbežali, z mitnice pa so telefonirali rešilni postaji in poklicali policijo. Z rešilnim vozom so takoj odhiteli z ranjenima delavcema Garvasom in Podobnikom v bolnico. Med prevozom pa je Garvas izdihnil. Policija je aretila več pretepačev, med njimi 38-letnega delavca Dragotina Beleta, 25-letnega Miroslava Cajhna in Ivana Novaka. Preiskava je dognala, da sta bila glavna krivca pretepa Bele in Novak. Leopold Podobnika so v bolnici obvezali in ker je bila njegova rana lažja, so ga iz bolnice prepeljali na policijo.

Čarovnica ga je priklenila na mrtvaško nosilnico

Ljutomer 18. okt.

19 letni čevljarski pomočnik Sever s Krapja je v petek, dne 16. oktobra zjutraj odnesel iz stolpa župne cerkve nosilnico za rakve ter pogrebni križ k Florjanovi kapeli, kamor običajno postavljajo rakve z mrliči, medtem ko gredo pogrebci k črni maši. Legel je na nosilnico ter se pokril s križem. Ženice, ki so šle v mraku k rani maši, so se »mrlača« pošteno prestrašile ter se niso upale blizu. Šele stražnik je »mrtveca« prebudil in odvedel k zaslišanju. Sever je na pomlad dobil pri nekem pretepu hud udarec po glavi, in od tistega časa je bil nekoliko zmešan. Pravil je, da so ga čarovnice priklenile na nosilnico. Starši so ga že nameravali spraviti v bolnico, toda je pobegnil z doma ter se klatil po mestu.

Lažni dijak-simulant aretiran v Celju

Vse kaže, da fant ni pri zdravi pameti

Celje, 19. oktobra.

V zadnjih mesecih so listi večkrat pisali o nekem dijaku, ki se je zdaj tu, drugič v drugem kraju od lakote nezavesten zgrudil, pa so mu dobrosrčni ljudje dali hrane in denarja, da bi mogel nadaljevati pot v Ljubljano, kamor je namenjen na študije. V Radovljici so ga pa pred kratkim razkrinkali in zaprli, potem pa odgonskim potom odpravili. Prišel je tudi v Celje, kjer sicer svojega »trika« ni izvajal, pač pa se je v neki kavarni tako čudno in sumljivo vedel, da ga je stražnik aretiral. Izkazalo se je, da se piše Anton Voljčak, da je iz Maribora doma in da je identičen s simulantom. Ker pa fant menda ni pri pravi pameti, so ga odgonsko poslali v Maribor. V Celje je prišel s kolesom, ki so ga zaplenili, ker je najbrž ukradeno.

Uspela gasilska vaja

Trbovlje, 19. oktobra.

Včeraj ob 16. uri se je vršila ob ogromni udeležbi prebivalstva velika gasilska vaja trboveljske gasilske župe. Prvo je prihitelo na mesto namišljenega požara rudniško gasilsko društvo v štirih minutah, zadnje pa mlado, lani ustanovljeno društvo Klek v šestih minutah po alarmu, pri čemer je treba pomisliti, da so imeli Klečani skoraj 1 km dolgo slabo pot do požarišča. Napad proti namišljenemu požaru je bil izvršen tako, da so brizgalne vseh treh društev branile ogrožene sosednje objekte, dočim je občinski škropilni avto, ki je obenem urejen kot brizgalna, gasil gorečo žago g. Albina Pokelšeka. Ta občinska avtobrizgalna, ki je bila nedavno nabavljena in je morala pred kratkim že dvakrat gasiti, ko je izbruhnil požar v Gaberskem in v Lokah, se je tudi tokrat izkazala kot jako praktična in uspešna gasilska naprava. — Gasilci društva Sv. Katarine pa so vršili varnostno in stražno službo in so svojo nalogo istotako hvalevredno izvršili. Pri tej veliki akciji trboveljskega gasilstva je nastopilo 118 gasilcev, ki so vsi brez izjeme dokazali, da so člani vzorne in disciplinirane organizacije. —

Pred vajo pa je inspiciral društva Trbovlje-trg, Trbovlje-rudnik in Klek župni načelnik g. Guček. Tako inspekcije kakor tudi vaje so se udeležili podstarosta gasilske zveze g. Vengust iz Celja, trboveljski župan g. Vodušek in rudniški ravnatelj g. ing. Julij Pauer, kot opazovalec pa podstarosta litijske gasilske župe g. Hočevar. Pregled je pokazal, da imajo vsa društva orodje, opremo in ostali inventar v vzornem redu, nastop moštva pa je bil strumen in disciplinirana, o čemer so se vsi jako pohvalno izražali.

Po čudežnem naključju ušel smrti

Slovenjgradec, 16. okt. 1931.

53 letni Primož Grabner, uslužben kot hlapec pri tukajšnem posestniku in hotelirju Karl Gollu, je peljal poln voz sena iz travnika domov. Na potu proti domu je bil velik klanec in nesrečnež, ne sluteč hudega, je med vožnjo hitel, da pri zadnjem delu voza z zaviralnico zaustavi voz, kar se mu je tudi posrečilo. Ko pa je hitel nato zopet nazaj h konjem, je ob kameniti cesti padel tako nesrečno, da je prišel pod voz, na srečo pod zadnja kolesa, da je dobil težke notranje poškodbe in manjše praske po hrbtu. Zadnja kolesa so nesrečneža odrinile in ga tako rešile gotove smrti. Takojšno pomoč in krepka narava je rešila siromaka, da se ni smrtno ponesrečil. Nesrečnež je ostal zaenkrat lahko še v domači oskrbi. Pridnemu delavcu želimo skorajšnega okrevanja!

Zagoneten napad — Žrtev ciganov

Ptuj, 19. oktobra.

V nedeljo okrog polnoči so našli pasanti v bližini okrajnega glavarstva nezavestnega in vsega okrvavljenega kmečkega mladeniča. Poklicali so stražnika, ki je ranjenca spravil na stražnico in poklical rešilni avto. Na policiji so ugotovili, da je ranjenec viničarski sin Tomaž Kranjc iz Sv. Urbana. Ko se je za nekaj časa zavedel, je povedal, da ga je napadlo več fantov, ki so ga obdelovali s palicami in noži. Kranjca, ki ima sedem nevarnih ran, so prepeljali v bolnišnico. — V soboto zvečer je prišel na tukajšnjo orožniško postajo zidar Anton Hobad iz Negove, zaposlen sedaj na Teznu pri Mariboru ter izjavil, da ga je neki cigan ogoljufal za 4200 Din. Orožniki so takoj alarmirali druge postaje in že včeraj se je posrečilo dobiti goljufa v roke. Aretiran je bil v bližini Čakovca. Cigan je Janko Bogdan s Hrvaškega. Razen njega so zaprli tudi njegovo ženo Perso in hčeri Ljubo in Ano. Ozadje zadeve je skoraj neverjetno. Anton Hobad je prišel pretekli teden v nek gozd pri Teznu po ilovico in je tam našel cigana Bogdana, ki mu je zaupno povedal, da potrebuje nekoga, ki bi dvignil 100.000 dinarjev, katere je neka ciganka zakopala. Obenem mu je tudi dejal ,da bi mu teh 100 tisoč dinarjev odstopil, če mu da vnaprej 8000 dinarjev. Ker Hobad sam ni imel toliko denarja, si je 4000 Din izposodil in jih dal ciganu, ki pa je nato brez sledu izginil.

Clara Viebig:

Babja vas 2

Roman iz Eifela

Breg kar miglja od temnih, plezajočih postav. Zdaj še zadnji del, možje drse, drče, skačejo — in zdaj je vas že prav blizu, melodično se oglasi mukanje krave, kot hrepeneč, zategnjen klic po ljubezni.

Še ves brez sape začne Lovrenc peti in nikogar ni, ki bi mu ne pomagal:

»Zdaj smo vrnili se,
heja — hoja, ljubica moja!
Ali živite še, ali umrli ste,
heja — hoja, ljubica moja? — —«

Tam pa je že prva hiša.

»Če pa še deklica noče vstati,
heja — hoja, ljubica moja!
Vrgli jo bomo mi zdaj po blati,
heja — hoja, ljubica moja!« — — —

Vedno glasneje je postajalo petje, kipelo je, raslo in priganjalo:

»Če pa še deklica ne bo prihitela,
vrata pod našimi sunki bodo zletela — —«

Čuj! Vesel krik: »Ježeš, možje!«

Vrata pri prvi hiši so odletela, iz hiše je prihitela ženska v spodnjem krilu in nezapetim moderčkom, z enim skokom je že sredi moških, divje pogleda okoli sebe — zakriči še enkrat — in že plane nekomu okoli vratu.

»Ježeš, Hubert, ti si! Pojdi v hišo, mož, pojdi v hišo! Noč in dan sem prežala nate, sam Bog ve, da je res. Zahvaljena bodi Devica Marija!« Potem je prekrižala sebe in moža. »Otroci, otroci« — že spet je pri vratih —, »otroci, oče se je vrnil!« In vleče svojega moža za seboj, komaj toliko časa mu pusti, da more prikimati v pozdrav tovarišem; tako trdno ga drži za rokav, kot bi se bala, da ga takoj spet izgubi. Žena z že nagubanim obrazom, z velikimi prsi in luknjami med zobmi, kaže ogenj dvajsetletnega dekleta.

»Tu so, tu so!« Samo ta klic in vse hiše naenkrat ožive, vsa okna se razsvetle in vsa vrata odpro. Otroci stoje na pragovih v srajcah in bosi, kakor so skočili iz postelj; žene in dekleta hite na cesto.

Mehki letni nočni veter se poigrava z njihovimi napol razpuščenimi lasmi in z naglico nase vrženimi oblekami. Svetilke se pojavijo pred hlevi in na dvoriščih; v gostilni so prižgali vse svetilke, Peter Krumscheid je odšel hitro v klet in nastavil sod. Na cesti mrgoli ljudi, kakor na čudežen udarec so prišli vsi in se drenjajo okoli prišlecev. To je bučanja, smeha in vpitja. »Tu so, tu so!«

Lovrenc Schneider je stal na oglu ob vogelnem kamnu. Od tu je odšel v temno ulico, najprej med stenami hlevov, potem med živimi ograjami — toda nič se ni zganilo —, tam pa je cesta, svetla od luči, ki pada iz odprtih oken in vrat. Vsi, ki jih je poznal, so stali tam naokrog, se smejali in klepetali; ženske so držale roke pod pazduho, dekleta so pozdravljala ljubčke.

Vedno nanovo so iskale njegove oči; razočaran je pričel tiho preklinjati: gromska strela, kje je le Barbka? Ali že spi tako trdno, da ni čula hrušča? Ali mu je postala nezvesta? Pri tem pa se je vendar moral smejati: Kako pa naj bi zašel semkaj dedec, za katerega bi se izplačalo njega pozabiti? Jezil se je: zakaj ni prišla? Ali naj bi vprašal po njej?

Pred gostilno so se zbrala v vrsto mlajša dekleta, letošnji zajci; radovedno in malce nevoščljivo so opazovale, kako odhajajo starejše sestre in znanke s svojimi fanti. Oči so se jim svetile v glavi, usta niso mirovala niti za hip. Drezale so se s komolci in hudomušno smejale, ko je pogledal Lovrenc proti njim.

Navijajoč si brke, je stopil k njim. Smeh je postajal močnejši — »'večer, dekleta!«

»Se klanjam, Lovrenc,« je odgovorila drzno prva.

»Tina?« je vprašal začuden. O božiču je bila še napol razvita, zdaj pa je nosila že dolgo krilo in ga gledala s pogumnimi, nezavedno poželjivimi očmi. »Ali ni Barbke nič več tukaj, Tina?« jo je hitro vprašal. »Lenzove Barbke?«

Tina je pokazala smeje svoje bele zobe: »ne vem!« Poredno je pomežiknila tovarišicam, čutil je, kako ga je prijela za roko, krepko stisnila in potem obdržala njegovo roko v svoji. V hipu so ga dekleta obkolila; stal je s Tino v sredini, skakale so razposajeno, kakor mlade koze, okoli njega in dekleta.

Odkritje spomenika dr. Gregorju Žerjavu

Odlični zastopniki pred spomenikom
Od leve na desno spredaj: zastopnik predsednika vlade inspektor **Dunjić**, ministra kr. vlade dr. **Kramer** in **Pucelj**, kraljev zastopnik divizionar **Ilić**, ban dr. **Marušič** in njegov pomočnik dr. **Pirkmajer**. Za njim stoji Žerjavov brat polkovnik v p. Alfonz Žerjav, poleg Žerjavov svak g. **Lavrenčič**.

Ljubljana, 19. oktobra.

Na svečan način so odkrili včeraj pokojnemu dr. Gregorju Žerjavu pri Sv. Križu lep nagrobni spomenik, umetniško delo gg. Glanza, Kalina in Kunovarja. Zbrala se je množica ljudi in vsi pokojnikovi prijatelji ter zastopniki oblasti, organizacij itd. Poleg sorodstva, hčerke Nade in sina Boruta, brata Alfonza s soprogo, tasta g. Lavrenčiča, sestre pokojne gospe Milene Žerjavove, soproge inž. Pehanija, so se zbrali ob spomeniku kraljev zastopnik general Ilić, zastopnik vlade višji inspektor Radoslav Dunjić, ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj, praški poslanik dr. Prvislav Grizogono, ban dr. Drago Marušič, podban dr. Pirkmajer, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina, župan dr. Puc in drugi. — Po godbi Sokola I. in žalostinki »Blagor mu« je svečanost otvoril minister dr. Kramer, pokojnikov dolgoletni tovariš, prijatelj in sodelavec.

Spominski govor ministra dr. Kramerja

Kot predsednik Odbora za počastitev spomina dr. Gregorja Žerjava se je minister dr. Kramer zahvalil Nj. Vel. kralju in gosp. ministrskemu predsedniku, da sta poveličala današnjo svečanost s tem, da sta poslala na njo svoja posebna odposlanca. Zahvalil se je tudi vsem drugim, ki so se zbrali, da se poklonijo spominu moža, ki je bil glasnik naše velike narodne in državne ideje.

— Tretje leto poteka, — je nadaljeval, — odkar smo ga položili na stran njegove pokojne soproge. V zarji Vidovega dne je tam gori v lepi Gorenjski izdihnil svojo veliko dušo, do zadnjega trenutka v delu in skrbi za veliko našo nacionalno stvar. Spomenik je postavljen njemu, dr. Gregorju Žerjavu, njemu, človeku in možu, a postavljen je istočasno tudi ideji, ki jo je nosil, ideji, kateri je žrtvoval od svoje rane mladosti do svoje prerane smrti vse svoje življenske sile, vse svoje srce, vso svojo dušo, vse svoje misli. Postavljamo ga uspehom njegovega življenskega dela.

Življenje dr. Gregorja Žerjava od dijaških let do Vidovega dne leta 1929. je bilo življenje, ki je, če smem tako reči, izgorelo v delu za narod. Bilo je življenje voditelja in bilo je življenje delavca, bilo je življenje vojskovodje, a bilo je tudi življenje preprostega vojaka na fronti; bilo je življenje učenika, a istočasno tudi življenje vernika. Bilo je življenje človeka, kateremu lastna korist, lastna slava, lastni prospeh niso bili nič, koristi in prospeh velike narodne celine pa vse.

Že kot dijak je bil nositelj jugoslovenske baklje. Kot mlad akademik je sprejemal na Dunaju novega kralja tedanje Srbije, bodočega poglavarja jugoslovanske države, Petra Karadjordjevića. Kot dijak je ob kronanju v Beogradu reprezentiral nade in up slovenske generacije, one generacije, ki je v revolucijonarnem duhu in razpoloženju čvrsto verovala, da pride tudi za naš del velikega jugoslovanskega naroda odrešenje. Kot mož je posvečal svoje delo največjim, a tudi najmanjšim nacionalnim vprašanjem, vprašanju slovenskega delavca in kmeta ravno tako kakor vprašanju npredujoče slovenske industrije, trgovine in obrti. Predstavljal je ono tvorno silo v našem narodu, ki je v letih grozote našla pot v veliko našo nacionalno zajednico. V novi državi je bil eden izmed vodilnih politikov, toda nad politične programe sta ga njegov duh in njegovo srce dvignila v prvo vrsto naših državnikov, onih državnikov, ki v največjih težkočah, v največjih skrbeh in brigah našega naroda, ni nikdar izgubil neomajne vere v sijajno bodočnost Jugoslavije.

In to je eden najbolj dragocenih zakladov iz zapuščine pokojnega Gregorja Žerjava, da nam je bil vedno vzgled in vzor nikdar odnehajoče delavnosti in nikdar omahujočega optimizma. Njegova ljubezen do naroda, njegova vera v našo bodočnost je bila tako globoka, da je noben dnevni neuspeh, nobena še tako velika skrb, nobena še tako huda nesreča niti za trenutek niso mogli omajati. V vsem svojem dejanju in nehanju je bil eden največjih optimistov, kar jih je kdaj dal naš narod samemu sebi.

Gregor Žerjav je bil med nositelji jugoslovenske misli, a bil je obenem tudi eden glavnih tvorcev novega slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja. Zato ima vsa naša jugoslovanska domovina, a posebej še njen slovenski del dovolj razlogov, da ohrani v hvaležnem spominu njegovo ime, ki je neizbrisno zapisano v našo nacijonalno zgodovino kot ime enega izmed glavnih voditeljev našega naroda v iskanju srečne bodočnosti. V spomin temu možu, v počastitev njegovega imena je postavljen ta spomenik, ki ga danes odkrivamo.

Ob teh besedah se je nekje na vrhu spomenika odpel vozel, zdrknila je zavesa navzdol in obsijan od solnca je zablestel prekrasni kararski marmor zajetnega, ponosnega spomenika. Le tih šepet med množico je tolmačil občudovanje. In medtem, ko je do kraja požrtvovalni sodelavec odbora za postavitev spomenika gospod Marn pospravil zaveso v ozadje, je minister dr. Kramer nadaljeval z zanosnimi poudarki:

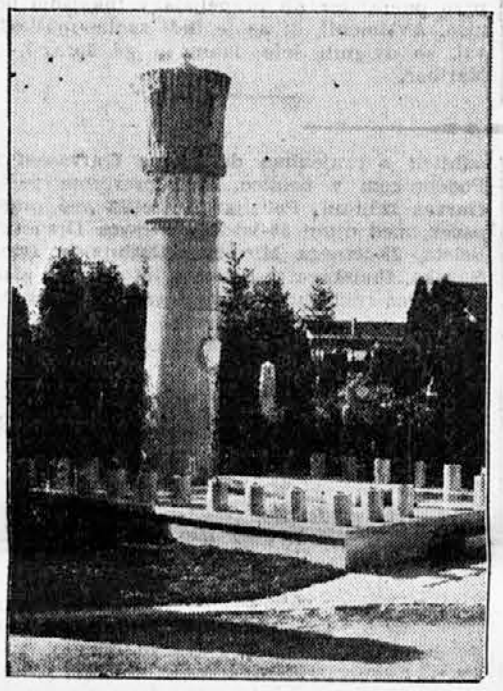

Spomenik, umetnina inž. arhitekta Vinka Glanza, ki je izdelal osnutek za spomenik, Borisa Kalina, ki je izklesal plastike in Frana Kunovarja, ki je postavil spomenik.

— Zbrali so zanj vsi sloji našega naroda svoje skromne prispevke, dala sta priprost delavec in kmet, dala relativno več kakor gospoda in odličniki; dal je slovenski človek z isto hvaležno roko, kakor sta dala brat Hrvat in brat Srb. V tem trenutku, ko je padla zavesa in ko dragi pokojni prijatelj in voditelj gleda, ustvarjen od umetnikove roke, s tega prekrasnega spomenika zopet na nas, se mi oddolžujemo njegovemu delu, njegovim žrtvam, njegovim vzorom najlepše, ako v njegovem duhu nadaljujemo. Kakor plamen gori iz tega stebra proti nebu njegova ideja, njegova duša. Naj bi nas v vsem našem delu preveval plamen onega ognja, ki je od mladih dijaških let pa do zadnjega dne njegovega življenja napolnjeval pokojnikovo dušo, ki naj nas bodri v borbi za srečo naše domovine in naroda, v borbi za socialni in gospodarski napredek celokupnega našega naroda, a še posebej njegovega slovenskega dela.

Drugi govornik poslanik dr. **Grisogono** se je v svojem imenu kot Žerjavov sodelavec in prijatelj poklonil pokojnikovim manom ob tej priliki in tudi v imenu Jadrana, katerega je pokojnik tako ljubil. Poudaril je, da so redki v zgodovini primeri, da se postavlja tak spomenik s prispevki vsega naroda. Smatram za posebno pomembno, da se je to zgodilo baš v slovenskem delu našega naroda, kajti tu se je razvila koncepcija med politiki in delovanjem, ki je sedaj koncepcija vsega naroda in katero ni nihče tako izpopolnil in izoblikoval ter si je vsadil v srce in dušo, kakor ravno pokojni Žerjav.

Starosta Jugoslovanske gasilske zveze gosp. Josip **Turk** je nato v daljšem govoru očrtal pokojnikove velike zasluge za naše gasilstvo.

V srce je segel naslednji govor ministra **Puclja**. Po njegovih besedah ni bilo med navzočimi očesa, ki se ne bi zasolzilo. Minister Pucelj je rekel:

Spoštovana gospoda! Pokojnemu dr. Žerjavu sem bil prijatelj in sotrudnik, a bil sem mu tudi oster nasprotnik, kadarkoli in kakorkoli je bilo zapisano v knjigi življenja. In ker sem mu bil sotrudnik in prijatelj, a včasih tudi nasprotnik, je razumljivo, da sem ga poznal bolje, kakor kdorkoli izmed vas. Na podlagi tega spoznanja je vzniklo tudi spoštovanje do moža, ki je bil kot delavec-človek, kakršnega mu ni za primero med nami, in težko, da ga bomo še kdaj učakali. Kot nasprotnik je bil močan in odločen, stremeč k svojemu cilju, brezobzirno, a kavalir in poštenjak, nikdar zloben. Bil je nedvomno največji mož med nami in rojen na našo srečo v tisti nevarni dobi, da je, telesno slabič, a duševno velikan, nosil bakljo in kazal pot v bodočnost.

Še eno posebno lastnost bi rad za zgled in spomin povdaril danes, ko se klanjamo njegovemu spominu. Mnogo sem videl javnih delavcev, mnogo na raznih popriščih. A tako idealno požrtvovalnega, tako marljivega, borbenega in energičnega človeka, kakor je bil dr. Žerjav, v svojem življenju še nisem spoznal. Telesno slab, bolan, toda objet z veliko idejo za našo domovino se je predal delu tako, da ni čutil življenja. Tako sem ga gledal v njegovem trpljenju, zaničevanega, zasovraženega in preziranega, ko ni mogel niti jesti in se spočiti, a vendar: on je dal vse iz svoje bogate duše in je delal, večkrat pribit na križ sramote, samo na to, da izvojuje zmago svojim idejam, ki so in morajo biti nas vseh ideal.

Lep je ta spomenik, velik je, kakor plamen se dviga s tega prostora mrtvih, od koder se razprši vsakdanje sovraštvo in ostane samo to, kar je bilo v resnici, in ne tisto, kar so hoteli drugi izmaličiti. S tega prostorčka kipi ta spomenik proti nebu kakor plamen, kakor močan in velik opomin, kakšni moramo biti. Če ne boste ve, drage matere, vodile svojih otrok na ta prostorček, in jim za zgled kazale vrednosti in požrtvovalnosti Gregorja Žerjava, naš narod ne bo imel srečne bodočnosti. Le če se bomo zavedali, kako se služi domovini, in če bomo šli vsi po njegovi poti, potem nas ni treba biti strah za bodočnost našega naroda. Če pa bomo prezirali tak zgled, tak opomin, gorje našim bodočim rodovom! Zato naj bo zlasti za nas Slovence grob dr. Gregorja Žerjava najsvetejša romarska pot, kjer bomo črpali vedno novih moči, da bomo v njegovem duhu nadaljevali delo za srečo vsega naroda. Slava mu!

Logaški župan **Pupis** je orisal pokojnikovo ljubezen do našega kmeta in malega človeka na deželi; g. **Ravnik** iz Jesenic pa dr. Žerjavovo delo za naše delavstvo.

Po govorih, ki so vsi končali s »Slava«-klici pokojniku, so pristopili pokojnikovi častilci in položili krasne vence na mramorne plošče. Po poklonitvi mladine, v imenu katere je izpregovoril dijak **Prekoršek**, so svečanostni spored zaključili pevci s Prelovčevo nagrobnico »Zadnje slovo«.

Venec možu, glasniku jugoslovanske misli.

Najbolj ganljiv je bil pa naslednji prizor, ko je na tribuno še enkrat stopil minister dr. **Kramer** z besedami:

»Predno se razstanemo, dragi Gregor, te moram še nekaj prositi. Živimo v velikih časih in tvoja duša ni poznala nobenih nasprotij, kadar je šlo za veliko narodno stvar. Glej, tu imaš soseda, ki ni imel sreče, da umre v svobodni Jugoslaviji, a bil je, kakor ti, glasnik

Minister dr. Albert **Kramer** polaga venec z Žerjavovega spomenika na nagrobni spomenik Janeza Evangelista **Kreka.**

velike naše narodne misli. Tam leži Janez Evangelist Krek, mož, ki je tudi dejal: Od Maribora do Soluna en narod, ena država, en kralj! Dragi Gregor, vem, da daješ svoj pristanek, da vzamem ta venec s Tvojega groba in ga ponesem tja na njegov grob, s tvojim pozdravom.«

Dr. **Kramer** je položil venec z Žerjavovega spomenika na Krekov grob.

Gregorju Žerjavu večna slava!

Trbovlje

Gospodarsko predavanje. Danes ob 16. uri bo v Sokolskem domu veliko predavanje o stanju našega narodnega gospodarstva. Predaval bo generalni tajnik zbornice za trgovino in obrt g. Mohorič iz Ljubljane.

Nedeljske nogometne tekme. Včerajšnja nogometna tekma, ki se je vršila ob 10. uri dopoldne med ljubljanskim SK Hermesom in tukajšnjim SK Amaterjem, je končala s porazom slednjega v razmerju 4 : 0. Takega poraza seveda nihče ni pričakoval, zato pa mora veljati tudi za nogomet izrek: da je sreča opoteča. — V Hratstniku, kjer sta se bila SK Trbovlje in SK Hrastnik pa je igra ostala neodločena v razmerju 2 : 2. Je tudi rezultat. —

Saša Knez †

Pred dnevi še sredi uspešnega in načrtov polnega življenja, danes že na mrtvaškem odru. Je to tragika, ki pretrese srce, zlasti še, ko je bilo končano tako mlado življenje, ko je smrt ugrabila moža sredi ustvarjajočega snovanja. In dvakrat bolj tragično, ko je vse to snovanje veljalo splošnosti in to v času, ko javnost še zlasti pogreša impulzivnih ljudi v našem gospodarstvu. — V vsakem času bi bila izguba Saše Kneza za vse naše gospodarstvo nad vse težka, v naših časih pa je naravnost nenadomestljiva. Kajti Saša Knez je imel vse, kar moremo pričakovati od vodilnega moža v našem gospodarstvu. Gospodarsko močan, izkušen in naobražen v svoji stroki, prežet z resnično ljubeznijo do svojega naroda, poleg tega moderno in socijalno čuteč, ki hoče delati pred vsem za splošnost, pri tem delaven in inicijativen, da je bil v vsakem pogledu mož, kakršnega smo si le mogli želeti. In ko smo videli vso to silo v tem mladem življenju, ko smo videli, da je tu mož, ki hoče vse bogate darove, ki so mu bili naklonjeni, porabiti za svoj narod in ko nam je bilo dano še to, da smo videli, kako se odpirajo lepe perspektive, je nakrat uničila kruta usoda vse naše nade in ugrabila našemu narodu in njegovim dragim — Sašo Kneza.

Zato tem bolj žalujemo za njim in zato tem bolj objokujemo njegovo smrt, ker je njegova smrt pokopala tudi vse lepe nade, ki jih je stavil naš narod v Sašo Kneza.

Saša Knez je bil rojen dne 1. avgusta 1899. kot sin veletržca in dolgoletnega predsednika Zbornice za TOI Ivana Kneza. Po dovršenih študijah je sodeloval v očetovem podjetju in si nato pridobil bogatih trgovskih izkušenj na svojih potovanjih po Evropi in Južni Ameriki, kjer se je tudi naučil španščine. Več časa je bival tudi na Danskem, kjer je študiral tamošnje razmere ter se zelo dobro seznanil z najvplivnejšimi danskimi gospodarji. Ti stiki so tudi povzročili, da ga je danska vlada imenovala za svojega generalnega konzula v Ljubljani.

Že zgodaj se je pokazal Saša Knez kot odločen narodnjak. V jeseni leta 1914. je bil v Gradcu, kjer je študiral trgovsko akademijo, aretiran in vsled svojega jugoslovanskega prepričanja postavljen pred vojno sodišče. Nad leto dni je bil zaprt v Gradcu in samo svoji mladosti se je imel zahvaliti, da ni bil obsojen na smrt. Iz ječe je odšel v Italijo, kjer je dovršil trgovsko akademijo.

Po smrti svojega očeta je prevzel domače podjetje ter ga vodil zelo uspešno skupno s svojima bratoma Tomom in Zdenkom. Poleg tega pa se je z izredno sposobnostjo udejstvoval tudi v drugih naših gospodarskih podjetjih. Tako je bil član uprave Kmetske posojilnice, enega naših najmočnejših in najsolidnejših denarnih zavodov, dalje član uprave Ljubljanske kreditne banke, pivovarne Union, Jadransko-podunavske banke ter borze in še premnogih drugih podjetij.

Zanimal pa se je tudi za naše javno življenje, bil vedno pripravljen podpirati vsa naša narodna društva ter v zadnjem času tudi član ljubljanskega občinskega sveta. Skratka: Saša Knez je na vseh poljih uveljavil svojo močno osebnost in veljal splošno kot bodoči vodilni mož v našem gospodarstvu.

Pred leti se je poročil s hčerko uglednega kranjskega odvetnika dr. Janca, Elgo. Zapušča 2letnega Miklavža in par tednov staro Bebico.

Pokojni Saša Knez se je udeležil kongresa Rotarycev v Sarajevu, da s svojo navzočnostjo podpre plemenita stremljenja Rotarycev. Že v Ljubljani pa je čutil trganje v ušesih, na kar pa ni polagal posebne važnosti. Med vožnjo se je najbrže prehladil in dobil vnetje srednjega ušesa, vsled česar se je moral podvreči v Sarajevu težki in nevarni operaciji, ki žal ni uspela. Tako se je končalo mlado in upapolno življenje.

Večna slava spominu Saše Kneza!

Trebnje

Spremembe pri županstvu. Župan občine Dobrniče je zaradi visoke starosti podal odstavko na svoje mesto. Imenovan je za župana občine Dobrniče Jožef G r m o v š e k, posestnik in gostilničar v Dobrničah.

Iz Dravske banovine

d **Vsem Gorenjcem!** 25. oktobra bo praznovala naša občina velik, da lahko rečemo zgodovinsko važen dan, ko otvorijo dom prosvete, ki naj bo poleg osnovne šole, kulturno in gospodarsko središče vsega okraja. Zato naj ne bo ta dan praznik samo Leščanov, marevč vseh Gorenjcev, ki želijo napredek naši lepi Gorenjski. Zaradi tega podpisani stavbni odbor vljudno vabi, da se tega praznika v čim večjem številu udeležite. K slavnosti je povabljen tudi pokrovitelj nove šolske zgradbe Nj. Vis. kraljevič Andrej. Zato naj bo ta dan narodna manifestacija vseh Gorenjcev, — Stavbni odbor nove šolske zgradbe v Lescah.

d **Zadnja pot g. Josipa Mahoriča.** Takšnega pogreba, kot je bil v nedeljo ob 15. uri, v Poljčanah še nismo videli. Z vseh strani od blizu in daleč so prihiteli prijatelji in znanci, da spremijo priljubljenega in spoštovanega pokojnika na njegovi zadnji poti. Nepregleden sprevod je otvorila šolska mladina, katere dobrotnik je bil, častno so bili zastopani gasilci, naši in od drugod, kjer je bil rajni ustanovni član, udeležil pa se je pogreba tudi pevski zbor Čitalnice, ki mu je pred hišo žalosti zapel v srce segajočo »Vigred se povrne...« in ob grobu »Blagor mu...«. Pred otprtim grobom se je poslovil od njega profesor gospod Resman. Do solz je vse ganilo, ko je začel: »Ko se listje usiplje in se narava že pripravlja k počitku, si odšel, naš dobri prijatelj, tudi Ti od nas, da se odpočiješ za vedno... Turobno je zatrobil še gasilski rog svojemu članu zadnji pozdrav. Naj sladko počiva blagi mož v rodni zemji, ki ga je dala in ga po končanem delu zopet sprejela vase. — ank

d **Merkurjev ples.** Trgovsko društvo »Merkur« priredi dne 16. januarja 1932 v veliki dvorani ter stranskih prostorih hotela »Union« v Ljubljani svoj običajni »Merkurjev ples«.

d **Sklopne čolne ter vse športne potrebščine** kupite najceneje pri »Jugošport« r. z. z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva c. 34. (preje Razberger).

d **Opozarjamo na današnji mali oglas o dražbi starin.**

Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich. 398-2

Ljubljana

Torek, 20. oktobra 1931: Felicijan. Pravoslavni, 7. 7. oktobra: Sergije.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Sp. Šiški.

*

■ **Levstikova proslava v Ljubljani.** V petek 23. t. m. bo v našem gledališču proslava 100 letnice rojstva Frana Levstika. Pri proslavi bo sodeloval operni orkester z dvema orkestralnima komadoma, dramski ansambel vprizori odlomek v dveh slikah »Juntez«. Pisatelj Fran Finžgar bo recitiral iz Levstikovih del, govorila pa bodeta pesnik Župančič in urednik Fran Albreht. Predprodaja vstopnic bo od srede dalje pri dnevni gledališki blagajni. Na proslavo pa že danes opozarjamo.

■ **Proslava čehoslovaškega narodnega praznika.** Prihodnji torek 27. t. m. bo v opernem gledališču proslava Čehoslovaškega narodnega praznika. Na to proslavo opozarjamo vse v Ljubljani bivajoče čehoslovaške državljane in pa mnogoštevilne prijatelje bratskega češkega naroda. Vstopnice bodo od četrtka dalje v predprodaji v operi.

■ **Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana** vabi na predavanje, ki bo v četrtek 22. oktobra ob 20. v družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1/II (»Kazina«). Predaval bo g. Ing. Janko Mačkovšek o predlogih za ureditev prometa na Ajdoščini. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

■ **»Ljubljanski Sokol«** bo priredil v ponedeljek 30. novembra t. l., na večer pred praznikom ujedinjenja svojo običajno vsakoletno telovadno akademijo s povsem novim sporedom in ob sodelovanju vseh oddelkov.

■ **MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 2577!** 1470

■ **Belokranjci!** Odbor za pomoč po suši in toči prizadetim kmetijam v Beli Krajini sklicuje v sredo 21. t. m. ob 20 v hotelu Bellevue svoj redni sestanek. Ker so na dnevnem redu važni sklepi glede bodočega dela, Vas, rojaki, prosim, da se zavedate svoje dolžnosti in se sestanka udeležite polnoštevilno. Za odbor Malerič Joža.

■ **Ustanovni občni zbor Mestne organizacije** Narodne odbrane v Ljubljani bo 21. oktobra t. l. ob 21 v salonu restavracije hotela Štrukelj. Udeležiti se ga morajo vsi dosedanji člani Narodne odbrane in vsi oni, ki so se doslej prijavili.

■ **Muzejsko društvo za Slovenijo** v Ljubljani bo imelo svoj občni zbor jutri v sredo 21. oktobra ob 17 v knjižnici Narodnega muzeja.

■ **Viški tramvaj.** Z Viča nam javljajo: Vičani smo s tramvajem prav zadovoljni. Le nekaj nam ne ugaja. V zadnjem času se je namreč končno postajališče na Viču, ki je bilo na križišču pri farni cerkvi, preložilo za kakih 50 korakov dalje. Prebivalcem Viča in posebno še Nove vasi pa to ne ugaja, ker morajo po nepotrebnem hoditi nazaj in v slabem vremenu gaziti blato preko dveh cest, kar jim preje ni bilo treba. Pa tudi oni, ki prihajajo po Tržaški cesti v smeri od Brezovice, nimajo od te izpremembe bogve kake koristi. Zato prosimo vodstvo Maloželezniške družbe, da preloži postajališče zopet na prejšnje mesto, ki je bilo edino primerno. S tem bo vsem ustreženo.

■ **Fotoamaterji!** Ustanovni občni zbor Fotokluba Ljubljana bo drevi ob 20. uri v zadnji sobi Narodne kavarne. Ne pozabite!

■ **Iz bolnišnice.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali z rešilnim vozom 68-letno Franco Pograjc iz Toplic pri Zagorju, ki je zadobila na doslej nepojasnjen način veliko rano na glavi. Mizarski pomočnik Jože Arko iz Zapuž je padel doma v delavnici na dleto in si poškodoval levo roko. — Enoleteni kajžarjevi hčerki Vidki Berlecovi iz Srednje vasi pri Kamniku je dal neki domačin piti esenca, češ da bo otrok, ki je bil zbolel, okreval. Mesto da bi Vidka okrevala, pa se je tako hudo opekla, da je njeno življenje v resni nevarnosti. — Mizarskemu pomočniku Antonu Božjaku je padel tram na levo roko in mu jo zlomil. — Rodbina Rusa Samarskega iz Ljubljane je uživala gobe, ki jih je sama nabrala v gozdu. Med gobami so bili tudi strupene in se je vsa rodbina zastrupila. Na srečo so vse še ob času prepeljali v bolnišnico, kjer so izprali obema zakoncema, hčerki Heleni in sinu Vladimirju želodce, ter jih rešili.

■ **Tatvina suknjiča.** Mihaelu Mušiču je bil ukraden z voza pred Weissovo gostilno v Zg. Šiški rjav usnjat suknjič, vreden 400 Din.

■ **Štirje Bosanci aretirani.** Policija je aretirala 4 Bosance, ki so nedavno ukradli kolo in ga zakopali v gramozni jami na Vodovodni cesti. Vsi štirje so bili pred kratkim v preiskavi radi tatvine kolesa, a jim niso mogli ničesar dokazati. Policija pa kljub temu neuspehu ni odnehala, temveč je marljivo zasledovala pota osumljencev in tako dognala, kje so skrili ukradeno kolo.

Maribor

m **Zadušnica za Gortana in bazoviške žrtve.** V nedeljo ob 11. dopoldne je bila v stolnici maša zadušnica za Vladimirja Gortana in bazoviške mučenike. Daroval jo je g. Šparl, pridigal pa je istrski župnik g. Pavlič. Maše, pri kateri je pelo društvo »Jadran« pod vodstvom g. Laha, je prisostovala ogromna množica Mariborčanov in okoličanov, posebno Primorcev.

m **Predavanje o Franu Levstiku.** V proslavo 100-letnice rojstva Frana Levstika je v nedeljo ob 10. uri dopoldne predaval v Ljudski univerzi o tem našem velikem pisatelju g. prof. dr. Ante Slodnjak iz Ljubljane. Predavanje je bilo izredno dobro obiskano.

m **Zaprisega vojaških novincev.** V nedeljo predpoldan se je vršila v vojašnici kralja Petra I. zaprisega letošnjih gojencev in dijakov. Lepi in ganljivi slavnosti, ki se je vršila na lepo okrašenem letnem telovadišču, je prisostvovalo tudi precejšnje število civilnega občinstva. Prvi so položili prisego vojaki-katoliki, za njimi pa pravoslavni. Katolike je zaprisegel g. **Zavadlal**, pravoslavne pa prota g. **Trbojević**. Oba sta v svojih govorih povdarila važnost prisege, ki veže vojaka do groba. Po zaprisegi je še spregovoril komandant šole polkovnik gosp. **Putniković**. Nato so nastopili gojenci in dijaki v pevskih, deklamacijskih in inštrumentalnih točkah. H koncu se je vršila štafeta med gojenci in dijaki, pri kateri so zmagali prvi. — Slavnost je zapustila med občinstvu najlepši utis.

m **Poroke.** Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Josip Zorn, učitelj in Tatjana Kamenškova, hči trgovca; Franc Krebs, železničar in Hedvika Prelogova, tkalka; Ludvik Stergar, delavec in Marija Traperjeva, delavka; Edvard Eder, uradnik in Natalija Šmonova, šivilja; Ivan Gradišnik, delavec in Štefanija Megličeva, šivilja; Alojzij Kočanik, preddelavec in Marija Lobenweinova, šivilja; Franc Bogataj, železniški uradnik in Amalija Velikajeva, delavka; Franc Spitaler, ključavničar in Eliza Žunkova, tkalka; Friderik Kosole, zlatarski pomočnik in Amalija Regvartova, blagajnica ter Jakob Horvat, ključavničar in Zdenka Ramševa, blagajnica. Bilo srečno!

m **Smrti.** Pretekli teden so v Mariboru umrli: Marija Drenovec, rojena Pihalo, zasebnica, stara 64 let; Rudolf Mohorko, delavec, 25 let; Josip Roškar, nadsprevodnik, 71 let; Franc Kocbek, sodar, 55 let; Franc Goričar, železničar, 53 let; Elizabeta Kogler, rojena Korčšec, 84 let; Anton Vegler, strojevodja v p. 53 let; Ivan Haas, državni nameščenec, 72 let; Ivana Volc, šolska upraviteljica v p., 69 let; Marija Glavič, delavka 69 let; Marija Bručič, hči delavca, 6 let; Josip Fleibinger, sin delavca, 9 let. Naj v miru počivajo!

m **Novo lutkovo gledališče.** Agilno Sokolsko društvo Maribor I. si nabavlja novo, moderno lutkovo gledališče. S predstavami se bo pričelo prihodnji mesec, in sicer v telovadnici inž. podof. šole. Novo pridobitev društva je treba z veseljem pozdraviti, ker bo ista gotovo pritegnila v krog Sokolstva vso deco V. okraja.

m **Kinematografi.** Grajski kino: do vključno četrtka »M«, od petka dalje »Rop Mone Lise«; kino Union: od danes dalje: »Če diplomati ljubijo«.

m **Slavje na Pohorju.** V nedeljo so tukajšnji mestni uslužbenci proslavili na Pohorju prvo obletnico likofa pri svojem počitniškem domu. Pri slavnosti, katere se je udeležilo tudi veliko planincev, sta govorila gg. inž. Černe in magistratni uradnik Brandner.

m **Nesreča.** Včeraj popoldne je na Masarykovi cesti padel kamen na desno nogo 75letnemu železničarju Juriju Repoldu in mu jo zmečkal. Zdravi se v bolnišnici.

m **Nesreča nogometaša.** Tovarniški delavec Franc Sinkovič si je v nedeljo med nogometno tekmo na igrišču SK Železničarja zlomil levo roko in je moral v bolnišnico.

m **Krvav spopad.** V Spodnjem Jakobskem dolu je v soboto nastal prepir med poljskim dninarjem Leandrom Očkerlom, ki je stražil vinograd in viničarjem Alojzijem Zorcem. Zorec je napadel Očkerla s sekiro in ga nevarno ranil na levi roki. Očkerla so prepeljali v bolnišnico, Zorca pa v zapor.

m **Poskušen samomor.** V nedeljo krog 10. ure dopoldne je v samomorilnem namenu skočila v bližini Državnega mosta v Dravo krog 30 let stara Dora Š. iz Studencev. Ljudje, ki so njeno dejanje opazili so jo s čolni potegnili na breg in pozvali reševalni avto, ki jo je prepeljal v bolnišnico. V smrt je hotela baje zaradi družinskih prepirov, nesoglasij z možem in obupnega gmotnega stanja.

m **Zopet tatvina mleka.** Včeraj zjutraj je Antonija Sošičeva iz Krčevine pripeljala v mesto na ročnem vozičku dva vrča mleka, skupaj 22 litrov. Ko se je v Vrazovi ulici odstranila v neko hišo, je nekdo voziček odpeljal. Sosičeva ga je po dolgem iskanju našla nekje pri parku, namesto njenih polnih vrčev sta pa bila na njem dva manj vredna prazna. Očividno je bil to isti tat, ki je tudi v soboto izmaknil mleko neki mlekarici in je sedaj njene prazne vrče zamenjal za polne Antonije Sosičeve. Sosičeva je oškodovana za 147 Din.

Brat obstrelil brata

Pri Sv. Ani v Slovenskih goricah je v soboto nastal prepir med bratoma Lovrencem in Antonom Kaučičem, ki sta bila že dolgo v sporu radi dedščine. V prepiru je Anton pograbil puško in ustrelil Lovrenca v levo stran prsi. Lovrenca Kavčiča so z avtomobilom prepeljali v bolnišnico, vendar je njegovo stanje zelo nevarno in je malo upanja, da bi okreval.

Iz Beograda v Maribor pod vagonom

Včeraj zjutraj so železničarji zasačili pod nekim vagonom zagrebškega vlaka ključavničarja Ljubomirja Jocića iz Skoplja in ga izročili policiji. Jocić se je pripeljal prejšnji mesec prav na isti način iz Beograda do Zagreba, kjer je za ta delikt že odsedel določeno kazen. Ko je bil zopet prost, se je pa pripeljal v Maribor. Železnici dolguje sedaj 134 Din, razen tega bo pa oddan sodišču tudi radi potepanja.

Ptuj

p **Aretacija.** Aretirana je bila Marija Karlin, stara 18 let, radi tajne prostitucije. Pristojna je v občino sv. Florjan, okraj Šmarje pri Jelšah. Pri tej priliki je policija ugotovila, da je Karlin pred nekaj dnevi pobegla iz bolnišnice v Mariboru, kjer se je nahajala radi venerične bolezni. Pri begu pa je vzela seboj obleko, ki ni bila njena last. Izročilo se jo bode sodišču.

p **Nezgoda.** Rajmund Bratanič, župnik v Majšbergu, je padel iz divana tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil levo nogo. Prepeljan je bil v tukajšnjo bolnišnico.

p **Policijska kronika.** Radi prestopka cesnopolicijskega reda je prijavila policija večje število voznikov in kolesarjev, ker niso bili opremljeni s svetilko po noči. Vozniki in kolesarji se opozarjajo na cestno policijske predpise, sicer sledi stroga kazen.

Celje

* **Kralj na Betajnovi.** To lepo Cankarjevo dramo bodo drevi igrali člani ljubljanske drame v Mestnem gledališču. Predstava pa se bo vršila le, če bo do 10. ure prodanih dovoljno število vstopnic. Vstopnice v knjigarni Goričar in Leskovšek.

* **Polovična vožnja za člane SPD.** Savinjska podružnica SPD v Celju pozivlja svoje člane, naj glede na odlok Direkcije državnih železnic prinesejo svoje izkaznice blagajniku podružnice g. Vrtovcu Filipu na Kralja Petra cesti.

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici je v soboto 17. t. m. umrl 58-letni **Hrovat** Anton, mizar od Sv. Primoža pri Sv. Juriju ob juž. žel., v nedeljo 18. t. m. pa 56-letna **Mirnik** Terezija, žena posestnika iz Lopate št. 32. Za gradom št. 8 je v nedeljo 18. t. m. umrla 79-letna zasebnica **Oberžan** Jera, mati pred kratkim umrlega knjigoveza Loparnika. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Karambol motociklista s kolesarjem.** V nedeljo popoldne se je peljal 22-letni trgovski pomočnik Lednik Ivan, zaposlen v trgovini z železnino Majdič, po Ljubljanski cesti s svojim motornim kolesom. V bližini Joštovega paromlina mu je prišel nasproti neki kolesar, ki je tako neprevidno vozil, da je trčil v Lednika. Dočim se ni kolesarju nič zgodilo, je padel Lednik tako nesrečno, da je nezavestno obležal. Obvestili so rešilni oddelek, ki je Lednika z rešilnim avtomobilom prepeljal v javno bolnico. Lednik ima na glavi in po obrazu nevarne poškodbe in je njegovo stanje zelo resno.

* **Napadi z nožem.** Ko se je v nedeljo 26-letni delavec pri Westenu Hlik Maks vračal domov v Škofjo vas, ga je v Šmarjeti neki Samec Anton napadel ter ga z nožem nevarno ranil po glavi. Rešilni oddelek je Hlika z rešilnim avtomobilom prepeljal v javno bolnico. — 27-letnega tesarja v kemični tovarni Kvasa Ivana je v nedeljo zvečeer v neki gostilni na Ljubljanski cesti neki delavec v prepiru napadel z nožem ter ga ranil v zapestju. Kvas je moral v javno bolnico.

* **Nezgoda progovnega delavca.** V ponedeljek 19. zjutraj je 26-letni progovni delavec Plahuta Ivan iz Širij pri Zidanem mostu šel po progi. Pri kilometerskem kamnu 316 ga je dohitel vlak, kateremu se Plahuta ni mogel več izogniti. Vlak ga je podrl, tako da je padel in dobil težke poškodbe na glavi. Z vlakom so ga odpravili na celjski kolodvor, odkoder ga je rešilni avtomobil prepeljal v javno bolnico.

* **Žalosten konec berača.** V zaporu celjskega okrožnega sodišča se je že nekaj časa nahajal 65-letni berač Bobnar Anton iz Trnovelj. V ponedeljek zjutraj si je bedni starček končal življenje s tem, da se je ob oknu obesil.

* **Aretacije.** Neki Škrjanec Josip, ki se izdaja tudi za Vidmarja Branka in ki včasih pravi, da je iz Zaloga, včasih pa da iz drugih krajev, je bil aretiran in radi potepuštva izročen sodišču. — Po celjskih gostilnah je hodil neki »akrobat« Blatnik Alojzij iz Brežic, ki je pokazal razne žonglerske umetnosti. Ker pa je večinoma goste nadlegoval, ga je policija poslala v njegovo domovinsko občino. Pa se je v Zidanem mostu obrnil in prišel nazaj. Sedaj so ga izročili sodišču

Ljutomer

Nagla smrt. Ko je tukajšnji brivec g. Keselič dne 13. t. m. stopil zjutraj v sobo svoje služkinje Marije Nemec, jo je našel še spečo ter je ni hotel zbuditi. Pozneje se mu je zdelo čudno, da spi tako dolgo, zato je pogledal natančneje ter spoznal da je mrtva. Zadela jo je bila kap, bolehala pa je že dalj časa.

Težka nezgoda. Kolar Anton Erjavec na Podgrdju je padel z jablane, ko jo je obiral, tako nesrečno, da si je zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v ptujsko bolnico.

Trgatev. Povsod v naših goricah se je pričela trgatev, toda dosti manj vesela kot druga leta. Mošta je mnogo in dobrega, saj ima skoraj povsod nad 20 stop. sladkorja, vendar pa cena nikakor ne zadovoljuje vinogradnika. Kot rekord navajamo Bouvierjev special v Jeruzalemu, ki je imel 32 stopinj sladkorja, burgundec pa je v bližini kazal 25 stopinj. Vinogradniki so prodali tudi precej grozdja za zavživanje in za prešo.

Škocijan

Zastrupjenje radi neprevidnosti. Služkinja pri trgovki in posestnici L. je dala kuhati kostanj, pri tem pa je bila tako nepazljiva, da ji je padla v posodo napolnjeno s kostanjem ost tintnega svinčnika. Kmalu po jedi je čutila ga. L. slabost in začela je bruhati. Zastrupila se je s kostanjem. Sedaj je izven nevarnosti.

Nepotrebno razburjenje. Dne 17. t. m. v št. 241 je tiskarski škrat vtisnil pod rubriko »Škocijan« dva člančiča »Ton-kino in Kostanj«, ki bi morala biti priobčena pod Ormožem.

Prednjački tečaj. V soboto 17. t. m. je prispel v Škocijan absolvent savezne prednjačke šole brat Lado Ambrožič, ki bo vodil društveni prednjački tečaj.

Slovenjgradec

Odprta noč in dan so groba vrata. V četrtek ponoči je umrla po težki bolezni sluginja tukajšne osnovne šole Kristan Antonija v 53. letu starosti. Pogreb se je bil vršil v nedeljo 18. oktobra na tukajšno pokopališče. Žalujočemu soprogu in ostalim naše najiskrenejše sožalje.

Davica. Za davico je zbolela učenka tukajšne osnovne šole Kresnik Josipina in je bila takoj oddana v tukajšno izolirnico.

Na Urški gori bo v sredo proslava sv. Uršule in so vabljeni vsi turisti, in ljubitelji naše lepe Urške gore, da jo v največjem številu posetijo.

Poljčane

Izsleden kolesarski tat. Poročali smo pred dnevi, da je bilo tukajšnjemu žel. uradniku g. O. Z. izpred perona ukradeno kolo. Zdaj je bilo na podlagi vestnega poizvedovanja tukajšnjega g. orožniškega komandirja kolo izsledeno in vrneno lastniku. Pri vsem tem pa je nenavadno to, da je tat še zelo mlad. Je to komaj 9-letni šolar D., ki je kolo, potem, ko ga je pretkano izmaknil, imel 3 dni skritega v gozdu, kjer se je tudi sam potikal. Pač menda redek primer v kriminalni kroniki. Fant sliši vsekakor v kako poboljševalnico.

Agitirajte za »Jugoslovana« in razširjajte ga! List prinaša poleg nebroj drugih zanimivosti s vsega sveta tudi dnevno najnovejše vesti in dogodke iz našega kraja in okolice. Ugovor, da bo z decembrom list prenehal, ne drži, ker bo nemoteno izhajal in se izpopolnjeval dalje. Vsebuje po dva romana. Ravno v nedeljo je začel izhajati v njem novi nadvse zanimivi roman Clare Viebig »Babja vas«, nadvse privlačen pa je tudi »Jugoslovanov« drugi roman Al Jenningsa »Pesnik in bandit«. Velja mesečno 20 Din, posamezna številka — tudi nedeljska, ki jo dobite pri trafikantu Fr. Brglezu na kolodvoru, pa reci in piši le Din 1'—.

Žalec

Nesreča pri spravljanju krme. V Arji vasi, občina Petrovče, so pri Marzonijevih spravljali krmo v visoko podstrešje. Pri delu so pomagali otroci, da so tlačili krmo. Pri takem delu pa so otroci vedno dobre volje, kar zmanjša njihovo previdnost. Mali 4 letni Stanki Marzoni je spodrsnilo in je padla z visokega podstrešja na tla. Zlomila si je nogo v kolenu. Zdravi se v celjski bolnici.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer

Torek, 20. oktobra: Gostovanje v Celju (Kralj na Betajnovi).
Sreda, 21. oktobra: Pritličje in prvo nadstropje Red E.
Četrtek, 22. oktobra: Vest. Red C.
Petek, 23. oktobra: Zaprto.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 20. oktobra: Damski lovec, Car se da fotografirati. Red B.
Sreda, 21. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 22. oktobra: Laterna. Red A.
Petek, 23. oktobra: Levstikova proslava. Izven.

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Torek, 20. oktobra: »Volpone«. Ab. C.
Sreda, 21. oktobra: »Zemlja smehljaja«. Ab. A.
Četrtek, 22. oktobra: »Mayerling«. Ab. B.

Sprememba repertoarja. Radi nepričakovanih ovir se mora gledališke repertoar spremeniti v toliko, da se bo za ab. C v torek, 20. t. m., uprizorila klasična komedija »Volpone« namesto napovedanega »Mayerlinga«. »Mayerling« pa se bo vprizoril v četrtek, 22. t. m. za ab. B. — V sredo, 21. t. m. pa ostane napovedana Leharjeva opereta »Zemlja smehljaja« za ab. A.

»Konec poti« je pretresljiva in verna slika onih grozotnih dni, ki jih je preživljalo človeštvo sredi bojne vihre tik pred fronto. Napisal je to vojno dramo angleški pisatelj Sheriff, ki se je ž njo na mah uvrstil med najmočnejše sodobne dramatike. Za to predstavo, ki bo v kratkem in ki obeta postati ena izmed najzanimivejših letošnjih dramskih premijer, je posodilo celotno kuliserijo in garderobo Narodno gledališče v Ljubljani.

DRUŽBI „DESA“ in „BEKA“ z vsem osobjem javljata žalostno vest, da je njun soustanovitelj in šef, gospod

Saša Knez

veletrgovec i. t. d.

danes v Sarajevu nenadoma preminul.

Nenadomestljivega blagopokojnika bomo ohranili v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1931.

Naznanjamo tužno vest, da je danes v Sarajevu po kratki bolezni, nenadoma preminul član našega poslovodstva, gospod

Saša Knez

veletrgovec i. t. d.

Pokojni je sodeloval pri naši tvrdki od njene ustanovitve naprej in si je za razvoj in procvit našega podjetja pridobil nevenljive zasluge.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Ljubljana, 19. oktobra 1931.

Poslovodstvo tvrdk
„PEKO“ družba z o. z.
fabrikacija in prodaja čevljev.

2288

Javljamo prežalostno vest, da je naš srčnoljubljeni, nepozabni sin, soprog, oče, brat in svak

Saša Knez

danes ob 8. uri v sanatoriju v Sarajevu po težki operaciji preminul. Dan in uro pogreba objavimo kasneje.

Ljubljana, 19. oktobra 1931.

2290

Globoko užaloščeni.

Tvrdka I. KNEZ in afilacije javljajo pretužno vest, da je njih blagi, ljubljeni senior-šef, gospod

Saša Knez

danes v Sarajevu podlegel težki operaciji. Preblagega pokojnika ohranimo v trajnem neizbrisnem spominu.

Ljubljana, 19. oktobra 1931.

Globoko žalujoči.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 24.497/1. 2922

Izpremembe v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

V imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino so bili vpisani:

Dr. Küssel Božidar, sreski san. referent v Črnomlju, dr. Malerič Josip, občinski zdravnik v Črnomlju, dr. Malerič Boris, zasebni zdravnik v Črnomlju, dr. Koder Julij, banov. zdravnik v Metliki, dr. Pavešić Ivo, zasebni zdravnik v Metliki. Iz istega imenika sta bila črtana: dr. Muhvič Josip, sreski sanitetni referent v Čabru, dr. Vyborny Josip, san. referent v. p. v Čabru.

Kraljev. banska uprava v Ljubljani,
dne 10. oktobra 1931.

*

V. No. 182/194. 2896—3—3

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje prevzem gradnje električnega razdelilnega in telefonskega omrežja v hiralnici za umobolne v Celju

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 7. novembra 1931 ob 11. uri dop. v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravnih stroškov dobivajo med uradnimi urami v sobi št. 28.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša: za
1. električno razdelilno omrežje 109.062·50 dinarjev;
2. telefonsko razdelilno omrežje 62.515·— dinarjev;
3. 12 komadov telefonskih namiznih postaj 11.496·— dinarjev.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitacij v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, 14. oktobra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 700/31—10. 2926

Dražbeni oklic

Dne 20. novembra 1931. ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Krenj, vl. št. 127.

Cenilna vrednost: 170.000 Din; najmanjši ponudek: 150.000 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Kranj, odd. II.,
8. oktobra 1931.

Vpisi v zadružni register.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni zadrugi:

1126. Sedež: **Ormož.**

Dan vpisa 1. oktobra 1931.

Besedilo: **Gospodarska zadruga v Ormožu, registrovana zadruga z omejeno zavezo.**

Po sklepu občnega zbora z dne 16. avgusta 1931. so se izpremenila zadružna pravila v §§ 8. in 11. Zadružni delež znaša 250 Din.

Vsak zadružnik jamči s svojimi zadružnimi deleži in poleg tega še z njih dvakratnim zneskom.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 1. oktobra 1931.
Firm. 820/31 — Zadr. II 59/19.

Konkurzni razglasi

S 9/31—4. 2919

1127. **Konkurzni oklic.**

Razglasitev konkurza o imovini Mazelle Julija, posestnika in trgovca v Gradacu, Belokrajina.

Konkurzni sodnik: dr. Širko Ivan, stanovitna okrajnega sodišča v Metliki.

Upravnik mase: Pretnar Slavko, advokat v Metliki.

Pruvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Metliki dne 30. oktobra ob devetih.

Oglasitveni rok pri okrajnem sodišču v Metliki do 18. decembra 1931. ob devetih.

Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. II.,
dne 16. oktobra 1931.

*

Sa. 20/31—8. 2917

1128.

Potrditev poravnave izven konkurza.

Poravnalna zadeva: Ameršek Josip, trgovec v Trbovljah I.

Potrjuje se poravnava, ki jo je sklenil poravnalni dolžnik s svojimi upniki pri naroku dne 23. septembra 1931. in ki določa, da je prednostne terjatve in zahtevke, ki jih ne dosega poravnava, prvenstveno plačati v celoti, ostali upniki pa prejmejo 45% kvoto, plačljivo v 4 enakih obrokih, kojih prvi zapade v treh mesecih od 23. septembra dalje, vsak naslednji pa v teku nadaljnih 3 mesecev tako, da morajo biti vsi obroki plačani do 23. septembra 1932., da h tej poravnavi pristopi kot porok in plačnik Ameršek Volbenk, pos. in gost. v Trbovljah, s pravico takojšnje izvršbe po zapadlosti terjatev.

Okrožno kot poravnalno sodišče v Celju, odd. I.,
dne 7. oktobra 1931.

*

Sa 28/31—10. 2915

1129.

Ustavitev poravnalnega postopanja.

V smislu § 56. t. 6. zakona o prisilni poravnavi izven konkurza **se ustavlja** poravnalno postopanje, uvedeno na predlog Pezdevšek Jankota, čevljarja in posestnika v Rogaški Slatini, ker za poravnavo ni nobeden upnik glasoval.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I.,
dne 7. oktobra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 6871. 2920

Objava.

Okrajno sodišče v Vel. Laščah je z obsodbo z dne 30. septembra 1931. Kps. 50/3 t. zabranilo pohajanje v krčmo za čas od 2 let in sicer od 10. septembra 1931. do 10. septembra 1933. Gradišaru Ivanu, sinu posestnika, rojen 29. maja 1915., stanujoč v Kneju 1, obč. Turjak.

Sresko načelstvo v Kočevju,
dne 8. oktobra 1931.

*

Štev. 10340/II. 2927

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 28. oktobra 1931 ob enajstih nabavo:

15.000 kg pšenične moke
in **1.500 kg koruznega zdroba.**

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 16. oktobra 1931.

Razne objave

Št. 6984/1. 2918

Objava.

Izgubil sem orožni list, glaseč se na ime Šantek Franc, krojaški mojster v Dolnji Lendavi, izdan pod No. 6286/2 pri sreskem poglavarstvu v Dolnji Lendavi. Proglašam ga neveljavnim.

Šantak Franc, s. r.

*

Razglas.

Prekličemo povabilo na izredni občni zbor 3. novembra 1931 ter izdamo novo

Povabilo

na izredni občni zbor tvrdke Ljudevit Marx, tovarne lakov d. d. v Ljubljani, ki se vrši **v četrtek dne 5. novembra 1931 ob 16. uri** v prostorih družbine tovarne **na Količevem pri Domžalah.**

Dnevni red:
1. Razprava in sklepanje v smislu čl. 15 pravil,
2. dopolnilna volitev v upravni svet,
3. razprava in sklepanje v smislu čl. 48, zadnji odstavek pravil,
4. dopolnilna volitev v pregledovalni odbor,
5. razgovor o odloku banske uprave od 15. aprila 1930 VIII štev. 1459/2 in ev. sklepanje.

Delničarji naj vsaj 6 dni pred občnim zborom svoje delnice z nezapadlimi kuponi založe pri blagajni družbe v Domžalah ali pa pri podpredsedniku družbe gosp. drju. Ivo Benkoviču v Ljubljani.

25. založenih delnic daje pri občnem zboru en glas.

V Domžalah, dne 19. oktobra 1931.

Upravni svet.

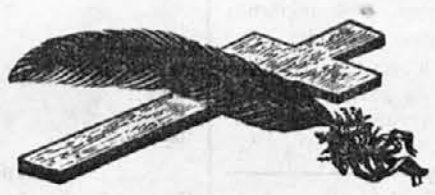

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI

naznanja prebridko vest, da je njen prezaslužni član načelstva, gospod

Saša Knez

veletržec i. t. d.

dne 19. oktobra 1931 nepričakovano podlegel težki operaciji.

Preblagemu in priljubljenemu pokojniku ohranimo trajno hvaležen spomin.

LJUBLJANA, dne 19. oktobra 1931.

2287

Al Jennings: 13

Pesnik in bandit

Naš načrt je bil, da vlak ustavimo sredi mostu, tako da bi noben potnik ne mogel zapustiti voza. Lahko bi ga oplenili in se odstranili, preden bi lahko kdo zagnal alarm.

Andy je ukazoval.

— Bob, stopi tja in privleci starega sem in prinesi rdečo luč s seboj. Jake, ti in Bill gresta na ono stran — z Alom ostaneva na desni. Nocoj vas potrebujemo vse.

Ko je Bob odšel, sem se na tihem vprašal, ali ga bom še kdaj videl na svetu. Čez čas se je vrnil s starcem; s svojim šestcevnim revolverjem ga je suval v hrbet in mu kar spotoma vezal roke.

— Glej, da te ne vzamem pod tele cevi, prijateljček.

Stari je kar šklepetal od strahu.

— Samo počasi, počasi, prijatelj moj, samo mirno, je kakor kakšna sraka neprestano ščebetal predse. Jaz ne bom delal trušča. Samo nalahko!

Nenadoma so tračnice začele zveneti in bobneti. Andy in jaz sva na svoji strani počenila na tla. Luč je posijala skozi gozd kakor eno samo veliko oko. Lokomotiva je sopla in stokala, zapiskala pri črpalnici in se ustavila.

Že kar sama se je ustavila, da bi vzela vode — pa še celo pred mostom! Po vsem telesu sem trepetal in se valjal po travi, ko je počil strel in je neki človek z rdečo lučjo skočil iz vlaka. Bil je vlakovodja. Tekel je tik mimo mene. Niti na misel mi ni prišlo, da bi ga zadržal. Andy je tekel naprej in streljal. Tedaj sem se zavedel tudi jaz in sem začel kričati in tekati po tiru gor in dol. Bill in Jake sta kričala in streljala na drugi strani vlaka in sta gnala takšen vik in krik, kakor da sta cela čreda norcev.

— Le tako naprej, tako je prav, mi je zakričal Andy.

In jaz sem se ravnal po tem. Dva ali trije potniki so poizkusili izstopiti. Ustrelil sem v zrak in so izginili. Komedija je postajala zmirom bolj vroča in divja. Jaz sem se počutil srečnega, kakor da sem pijan.

Potem je lokomotiva spet začela stokati in vlak je odpeljal. Jaz se nisem bal ničesar več. Najrajši bi bil še malo tekel za njim in bi zadnjemu vozu dal razposajeno brco v zadnjico in bi zavriskal od kipečega veselja. Najrajši bi bil vsem ljudem oznanil, da sem ustavil vlak in da sem sijajno opravil svojo stvar.

Molk, ki je bil okrog nas, nas je kakor vsesaval vase. Čutil sem, da Andy in Bob prihajata iz teme. Nobene besede nista dala od sebe. Molče smo šli proti domu. Nikakor nisem mogel razumeti, kaj naj vse to pomeni.

— Kaj niste nobenega ficka ujeli? sem se nazadnje drznil vprašati.

Andy me je zgrabil za roko.

— Hudiča vendar! Seveda smo. Bili smo v ekspresu, je dejal. Nekakšen majhen sveženj smo sneli.

Jaz niti vedel nisem, da so bili v vlaku in da so kaj vzeli s seboj. Napeta razburjenost me je tako popolnoma vsega prevzela, da nisem imel niti pojma, kaj vse je Andy storil medtem.

Mašinista je spravil z lokomotive. Bob se je spravil nad uradnika v poštnem vozu. Oba sta bila pohlevna kakor dve jagnjeti in sta ustregla še več, kakor sta Andy in Bob zahtevala od njiju. Poštni uradnik je odprl blagajno in izvlekel vse, kar je bilo v njej. Več nisem maral izpraševati. Rad bi se bil počutil kakor nekdo, ki je vajen takšnih reči. Z lahkimi koraki sem tekel čez most. Zdaj nisem več zdrsnil skozi vrzel in visoki loki in nosilci me niso več strašili. Nisem videl, ali je voda črna ali rumena, bil sem ves zavzet od ščemečega občutka, da sem opravil veliko dejanje.

Par strelov je bilo sproženih v zrak, toda nihče ni bil ranjen. Nobenega tepeža in boja ni bilo in zdaj smo v diru jezdili domov z lepim plenom ob sedlu. Že zgodaj pred dnevom smo dospeli v gozd do našega taborišča.

Z Jakeom sva zakurila ogenj in pristavila kavo. Ostali so se vrgli po travi. Mene je žgala radovednost. Rad bi bil vedel, kaj smo naplenili — ali je sploh bilo vse skupaj vredno truda. Jake je venomer govoril, toda nobene ni zinil o napadu. Brbljal je o starih časih na farmi Red-Fork, o svojih otroških letih, o vseh mogočih rečeh, samo o tem ne, kar bi bil jaz rad poslušal. Mene je grizla nestrpnost.

Največji iznajditelj umrl

V visoki starosti 84 let je umrl v New Jersey-u Tomaž Alva Edison.

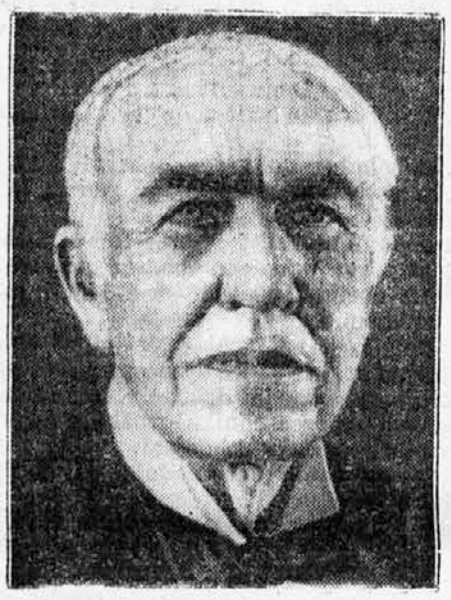

Že v najzgodnejši mladosti se je moral Edison s prodajanjem časopisov in drugih drobnarij preživljati. Kljub vsemu pomanjkanju pa je z velikansko energijo našel vedno čas za svoj izpopolnitev ter študiral elektrotehniko in kemijo ter skoraj zaslovel po svojih iznajdbah. Ko je bil na višku svoje delavne sile, skoraj ni bilo leta, v katerem ne bi presenetil svet s kakšno novo iznajdbo. Nekatere teh iznajdb so bile naravnost epohalnega pomena in brez njih ne bi bil mogoč današnji veliki tehnični napredek. Tako predvsem njegova iznajdba žarnice, fonografa, razne izboljšave pri telegrafu, telefonu, kinematografu, akumulatorjih itd. Edison je bil ponos Amerike. Med njegovimi najvnetejšimi čestilci je bil tudi drugi veliki mož Amerike Ford. Za časa njegove bolezni si je dal Hoover vsako uro poročati o stanju njegove bolezni ter bil tudi med prvimi, ki je izrazil sožalje Edisonovi rodbini. To pozornost predsednika velike republike do nekdanjega prodajalca časopisov je sprejela vsa Amerika kot samo po sebi umevno, kajti Edison je veljal in velja kot eden njenih največjih sinov.

Tomas Alva Edison je bil rojen 11. februarja 1847. v Milanu (Ohio). Izhajal je iz stare holandske mlinarske rodbine, ki se je vselila v Ameriko že leta 1737. Po gospodarskem polomu svojega očeta se je moral kot 7leten deček že sam preživljati. Prodajal je časopise, nato je na mali ročni tiskarni izdajal tedenski list, ki je izhajal za železniške potnike ter imel 400 abonentov. Nato se je izučil v telegrafiranju, se preselil v Indianopolis, kjer se mu je posrečila njegova prva iznajdba: avtomatični prenos depeš z enega toka na drugega brez posredovanja telegrafista. Nato je živel v mnogih ameriških mestih ter zavzel višje mesto v telegrafskem uradu. Poleg tega pa je pridno študiral elektrotehniko, si zgradil laboratorij in iznašel telegraf za glasovanje, da bi bilo nepotrebno zamudno štetje volivnih glasov. Še več manjših iznajdb se mu je tu posrečilo, nakar je odšel v New York, kjer je bil od leta 1871. do 1876. vrhovni nadzornik Law Gold Indicator Co., kjer je zboljšal razne aparate. Nato je ustanovil v Melno parku pri New Yorku laboratorij. Tu je tekom 10 let iznašel svoje najznamenitejše iznajdbe. Tako je iznašel: avtomatičen hitropisni oddajalec, teleavtograf. Mnoge konštrukcije na pomožnih pripravah pri telegrafu, elektromotograf, odoroskop za merjenje vlažnosti, fonograf, megafon, aerofon in eno najznamenitejših iznajdb električno žarnico. Nadalje je izboljšal dinamo stroj s tem da je okrepil magnetsko polje, obenem je z vnemo poizkušal, kako bi uporabil elektriko kot pogonsko silo pri prometnih sredstvih. Na svojem posestvu si je zgradil poskusno železnico. Poskus se je tako dobro posrečil, da se je par let kasneje že ustanovila družba za vpeljavo električnih železnic v Ameriki.

Leta 1887. je ustanovil Edison nov in večji laboratorij v Orange (New Jersey). Tu je iznašel razne izboljšave pri kinematografu in vse druge poznejše iznajdbe. Med drugim je odkril rastlino, ki nudi popolno nadomestilo za gumijevo drevo. Da bi našel sebi pravega naslednika, je obenem s Fordom organiziral tekmo najbolj sposobnih kandidatov. V tej tekmi je zmagal 16letni sin nekega duhovnika Walter Huston, ki velja za njegovega naslednika. Njemu je tudi Edison odkril vse svoje tajne.

Dostikrat se je v ameriških časopisih razpravljajo, kakšno vrednost predstavljajo vse Edisonove iznajdbe. Soglasno so konštatirali, da iznaša ta vrednost več milijard dolarjev, saj je samo v kinematografski industriji naloženih na stotine in stotine milijonov dolarjev.

Med velikimi možmi, ki jih ima ameriška demokracija, je Edison gotovo na prvem mestu in njegova smrt ni samo težka izguba za Ameriko, temveč za ves kulturni svet.

»Ti, tole staro tvojo obleko pa že pač lahko dam kakšnemu revežu?«

»Kaj še — to obleko oblečem vselej, kedar grem na davkarijo.«

Radio

Ljubljana, torek, 20. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroški kotiček: Belokranjske pripovedke (Lojze Zupanc). 18.15 Salonski kvintet. 19.15 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 19.45 Dr. Fr. Veber: Etika in sociologija evangelijev. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, torek, 20. oktobra. 11.05 Plošče. 12.05 Radio orkester. 13.30 Kino. 16.00 Plošče. 17.00 Flavta. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Sportno igrišče. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Zagreb. 22.30 Novice in sport. 22.50 Radio orkester.

Zagreb, torek, 20. oktobra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Radio orkester. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Koncertni večer. 21.40 Operna glasba oz. orkester. 22.30 Poročilo in vreme. 22.40 Plesna glasba.

Praga, torek, 20. oktobra. 12.35 Brno. 14.10 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.35 Mladinska ura. 17.55 Plošče. 19.20 Vojaške pesmi. 20.00 Večerni koncert. 22.10 Lahka glasba.

Ljubljana, sreda 21. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. 19.30 P. dr. Roman Tominec: Henrik Ibsen. 20.00 Zabavno čtivo. 20.30 Simfonični koncert (prenos iz Zemuna). 22.30 Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sreda, 21. oktobra. 10.00 Šolska ura. 10.30 Plošče. 12.05 Radio orkester. 13.30 Novice. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Radio orkester. 19.30 O filmu. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Simfonični koncert, prenos iz Zemuna.

Zagreb, sreda, 21. oktobra. 12.20 Kuhinja. 13.30 Poročila. 17.00 Plesna glasba. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Simfonični koncert, prenos iz Zemuna. 22.00 Poročilo in vreme. 22.10 Zvočni film (prenos iz kina).

Praga, sreda, 21. oktobra. 12.35 Bratislava. 14.10 Plošče. 15.00 Moravska Ostrava. 17.10 Brno. 19.05 Brno. 21.00 Večerni koncert.

Gospa Fargas-Jung

Gospa Fargas-Jung, lastnica nekega kamnoloma na Nižjem Avstrijskem, je prva opozorila policijo na Matuško, napadalca na železniške vlake. Matuška je v njeni soseščini vzel v najem kamnolom, da je lažje prišel do ekrazita.

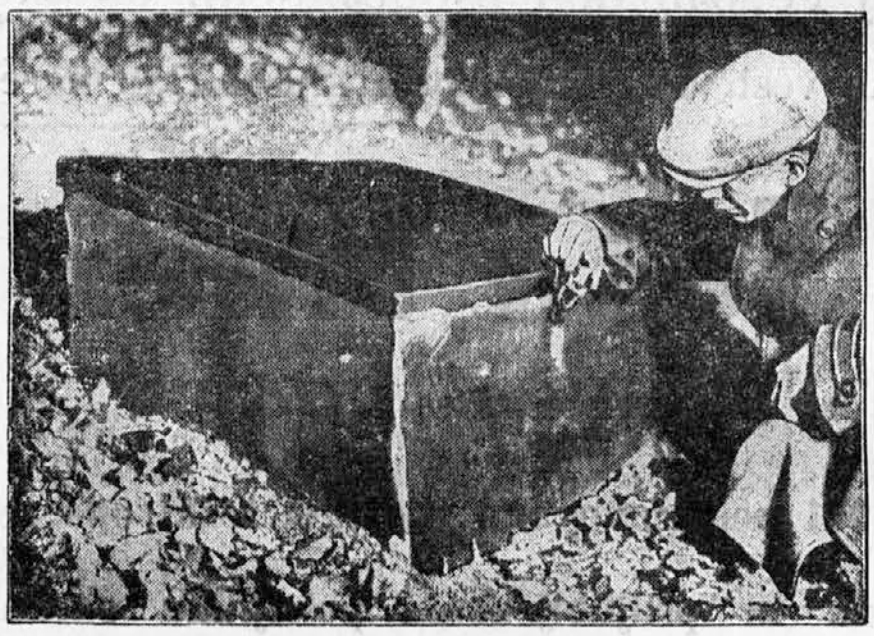

Zaplenjen Matuškov zaboj z ekrazitom

V kamnolomu, ki ga je bil vzel napadalec na vlake Matuška na Nižjem Avstrijskem v najem, je policija zaplenila velik zaboj ekrazita.

Agitirajte za »Jugoslovana«!

VIKTOR MEDEN
veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač 915
LJUBLJANA, Celovška cesta 0

Vreče 1758
nakup in prodaja
Alojz Grebenc
Ljubljana, Dunajska cesta 36

Stavbne nasvete
daje tehnični biro „Tehna", Ljubljana, Mestni trg 25-I. 507

Novi način
razprodaje starin in umetnin tudi pri nas! Že dolgo se vrše v inozemstvu dražbe na tem polju. V kratkem se bo vršila tudi pri nas prva dražba v enem izmed naših velikih mest. V to svrho iščemo primerne predmete antične in moderne umetnosti, kakor: slike, bakroreze, ure, staro steklo, porcelan, fajanco, majoliko, srebrne in bronaste predmete, pohištva, kakor tudi celotne grajščinske opreme. Dražbeni pogoji so zelo ugodni! V svrho posebnega pogovora bom med 21. in 25. oktobrom v Ljubljani. - Prosim za pismena sporočila, če mogoče s točnim opisom predmetov na inseratni oddelek tega lista pod: »AUKCIJA«. 2270

UNIFORME
vseh vrst izdeluje, vse uniformske potrebščine in dežne plašče v zalogi Simon Klimanek, Ljubljana, Selenburgova ul. 6. 2198

Petsobno stanovanje
opremljeno z vsem konfortom, v centru mesta, se odda s 1. novembrom 1931. v najem. — Naslov pove uprava lista. 2278

Bukova drva trboveljski premog
pri tt.
„KURIVO"
LJUBLJANA
Dunajska cesta 33
(na Balkanu)
Telefon št. 34 34

Nogavice, rokavice, volna in bombaž
najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

„Slavija"
Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani
Gosposka ulica 12, telefon štev. 2176, 2276.
Podružnice: **Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split** 1758

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ul. 23. — Za tiskarno odgovarja Otmar Michálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.